

TIGHT BINDING BOOK

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. K 81-6
R 89K

Name of Book

కేరళ

Name of Author రామమూర్తి. P.R.

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200847

UNIVERSAL
LIBRARY

ಕೋಗಿಲೆ

(ಕ ವಿ ತೆ)

---

೧. ಆರ್. ರಾಮಯ್ಯ, ಬಿ. ಎ.

ಸತ್ಯಪೂರ್ವಕ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರ
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ.

ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಸಂಘ ಪ್ರೆಸ್,

ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

1931

ಪುಸ್ತಕದ ಬಾಧ್ಯತೆ ಕಾದಿಡಲಾಗಿದೆ.

ಅರ್ಪಣೆ

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಧಿಷ್ಠಾನ ದೇವತೆಯ ವಿಮಲ ತೇಜೋಬಲದಿಂದ,
ಮಾನವಜನ್ಮದ ನಿರಂತರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ,
ಈಶ, ದೇಶ, ಭಾಷೆ, ಪ್ರಜೆ ಎಂಬ ಚತುರಂಗಗಳಿಗೆ
ತನು ಮನ ಧನವ ತೆತ್ತು ಮೆರೆವ
ಸತ್ಯಸೇವಕರ ಶಾಂತಿವ್ರತಕ್ಕೆ—

ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಾ ವಿಶಾರದರೂ,
ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆದ

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಎಲ್.

ಇವರ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಮ|| ರಾ|| ಡಿ. ಆರ್. ರಾಮಯ್ಯನವರ ಕವನಗಳನ್ನು ಓದಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟೆನು. ಕವಿತಾರಚನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಬಹಳ ಉತ್ಸಾಹಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ ; ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರಸ್ವತೀ ದೇವಿಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪಡೆದು, ಇವರು ಕನ್ನಡಿಗರ ವಿಶ್ವಾಸ ಗೌರವಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹರಾಗಲೆಂದು ನಾನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು

ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ.

26—1—'31.

ಅರಿಕೆ

ಕವಿತಾರಾಮಕ್ಕೆ ಮೇರೆಯಿಲ್ಲ ; ಅಲ್ಲಿರುವ ಕೋಗಿಲೆ ಗಳಿಗೂ ಪಾರವಿಲ್ಲ ; ಈ ಕೋಗಿಲೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿಗೂ ಅಂತರವಿಲ್ಲ ! ಹೀಗೆ ಅನಾದಿಸಿದವೂ, ಅಭಿನ್ನವೂ ಆದ ಕವಿತಾ ಮಾನಿನಿಯ ದಿವ್ಯಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ—ಕನ್ನಡ ದೇವಿಯ ಸುಗ್ಗಿಯ ಸಗ್ಗದಲ್ಲಿ—ಎಂತಹ ಕೋಗಿಲೆಯಾದರೂ ಕೂಗಲೇ ಬೇಕು.

೧೯೨೦ ರಿಂದ ಇದುವರೆಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ವಿರಾಮದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಚಿಕ್ಕ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ೭ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ವರ್ಣನೀಯ, ಭಾವಪ್ರಕಾಶಿಕ, ಬೋಧನೀಯ ಸಂಮಿಶ್ರಿತವಾಗಿ ಒಪ್ಪುವ ಕೆಲವನ್ನು ವಾಚಕರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದೆ. ಠಕ್ಕೆ ಬಲಿವಾಗ ಅಳುಕಿ ಬಳುಕಿ ಹಾರುವ ಪುಟ್ಟಹಕ್ಕಿಯಂತೆ, ದೀನತೆಯಿಂದ ಇದೂ ಹೊರಟಿತು.

ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ಛಂದಸ್ಸು ಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಭೇದದಿಂದ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದೆ. ಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಡೆ ಪ್ರಾಸ ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಓದುವಾಗ ಹೊಸ ಧಾಟಿ ಇರಬೇಕು.

ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದ 'ಶ್ರೀ' ಯವರಿಗೂ, ಹಲವು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು 'ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ಣಾಟಕ', 'ಸರಸ್ವತಿ', 'ನವಜೀವನ', 'ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಪತ್ರಿಕೆ', 'ಲೋಕಹಿತೈಷಿ' ಇತ್ಯಾದಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ದಯಾಶೀಲರಾದ ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ, ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮುದ್ದಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಸಂಘದ ಮುದ್ರಾಲಯದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೂ ಕಬ್ಬಿಗನ ಅನಂತ ವಿನಂತಿ.

67 / 3. ಶಂಕರಪುರ,
ಬಸವನ ಗುಡಿ ಪೋಸ್ಟ್,
ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

ಡಿ. ಆರ್. ರಾಮಯ್ಯ

ಸೂಚನೆ

ಪದ್ಯ		ಪುಟ
	೧	
೧	ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾ ನಾತ್ರ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ	೧
೨	ಕನ್ನಡ ಕೋಗಿಲೆ	೩
೩	ಕೊಳಲ ಗೋಪಾಲ	೪
೪	ಮಾಯೆಯ ಮಿಂಚು	೭
೫	ತಿರುಕನ ತಂಬೂರಿ	೯
	೨	
೬	ತಾಯಿಭೂಮಿಗೆ ಬರುವಾಗ	೧೧
೭	ತಾಯ ಹಾಲು	೧೨
೮	ಭಾರತ ಮಾತೆ	೧೩
೯	ಮಹಾತ್ಮ ಕರ್ಮಯೋಗಿ	೧೬
	೩	
೧೦	ಯಾದವ ಲಲಿತಾದ್ರಿ	೧೭
೧೧	ಟೆಪ್ಪೂ ಸುಲ್ತಾನ್	೧೯
೧೨	ಕನ್ನಂಬಾಡಿಯ ಕಾವೇರಿ	೨೦
೧೩	ಹೊಯ್ಸಳ ದೇವಾಲಯ	೨೨
೧೪	ಹಳ್ಳಿಯ ದೇವರು	೨೪
	೪	
೧೫	ಆಲದ ಕನ್ನಡ	೨೫
೧೬	ಕವಿತೆ	೨೭
೧೭	ತಬ್ಬಲಿಯ ಸೊಬಗು	೨೯
೧೮	ಅಂಜಬೇಡಲೆ ಹೂವೆ	೩೧

೫

೧೯	ಕಲ್ಲು	೩೩
೨೦	ದುಂಬಿಯ ಲೋಕ	೩೫
೨೧	ಚಿಗುರಿದ ಹುಣಿಸೆ	೩೮
೨೨	ನಿದ್ರಾದೇವಿ	೪೦
೨೩	ಬಡತನ	೪೧
೨೪	ಕರಗೆ	೪೪
೨೫	ಮಧುಮಾಸ	೪೭

೬

೨೬	ಸ್ತ್ರೀ	೪೯
೨೭	ಬಾಲ ವಿಧವೆ	೫೨
೨೮	ಕೂಸು	೫೬
೨೯	ಪತಿಭಕ್ತಿ	೫೮

೭

೩೦	ದಣಿದ ಯಾತ್ರಿಕ	೬೧
೩೧	ಭ್ರಾಂತಿವಿಲಾಸ	೬೨
೩೨	ಪಂಜರದ ಶುಕ	೬೩
೩೩	ಕುಂಬಾರ	೬೪
೩೪	ಕನ್ನಡ ದೇವಿ	೬೬

ಓಂ

ಕೋಗಿಲೆ

— ೧ —

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾ ಮಾತೃಮಂದಿರಕ್ಕೆ

ಮನ್ನಣೆಯಿಂ ಬಾಳೆಮ್ಮಯ ತಾಯೆ !
ಸನ್ನತೆ, ವಿದ್ಯಾಮಂದಿರೆ, ಮಾಯೆ !

ಭೌತಿಕಶಾಸ್ತ್ರದ ಜಯ ಜನನಿ !
ರಸವರ್ಗದ ಪೊಸ ಪೊಂಭರಣಿ !
ಸಸ್ಯ, ಶಿಲಾ, ಖಗ, ವ್ಯಗದ ಗಣಿ !
ಗಣಿತವ ಗಣಿಸುವ ವಿಜಯಮಣಿ !

ಮಂಜುಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಿರಿ ನೀನು !
ಅಣುರೇಣುಗಳಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವೆ !

ಕೆಂಪಿನ ವಸನವ ನೀನುಟ್ಟು,
ಗೋಪುರದಾಭರಣವ ತೊಟ್ಟು,
ಸೊಂಪಿನ ಸಿಸುಗಳಿಗದೆಗೊಟ್ಟು,
ತಂಪಿನ ಶಾಂತಿಯ ಸುಧೆಯಿತ್ತು,
ನಗರದ ನಾಲ್ದಿ ಸೆಗೆಸೆದಿಹ ಜನನೀ !
ನಗುನಗು ನಾಕದ ನವ ತರುಣಿ !

ಗುರುಜನರೊಳು ನೆರೆ ನಲಿದಾಡಿ,
ಸರಸದೊಳೆಮ್ಮಯ ಬಳಿಯಾಡಿ,

ನಿರುತದಿ ಮನದೊಳು ಸುಳಿದಾಡಿ,
ವರ ವಿಜ್ಞಾನದ ಬೆಳೆನಾಡಿ,
ಲೋಕವನಾಳುವ ಶಕ್ತಿಯು ನೀನು
ಶ್ರೀಕರ ಭಾವದೊಳೊಪ್ಪುತಿಹೆ !

ನಿನ್ನಯ ಮಾಯೆಯ ಸಿಕ್ಕಿನಲಿ,
ಬಿನ್ನಣದಿಂದಲಿ ತೊಡರುತಲಿ,
ಸನ್ನತಿಯಾಂತರು ನಾಡಿನಲಿ,
ಚೆನ್ನಿಗರೆನಿತೋ ಸುಖಿಸುತಲಿ !
ಹುಟ್ಟಿದ, ಅಳಿಯದ ವಸ್ತುವು ನೀನು
ಕಂಡೂ ಕಾಣದೆ ಮೆರೆದಿರುವೆ !

ಬೆಳೆವೆವು ಸಾಹಸ ಶಕ್ತಿಯಲಿ;
ನಲಿವೆವು ನಿನ್ನಯ ನೋಹಿಯಲಿ!
ನಿಲುವೆವು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲಿ;
ಗೆಳಿಸಿದ ಶಾಶ್ವತ ಕೀರ್ತಿಯಲಿ ;
ಮೂಡಲ ಪಡುವಲ ಬಟ್ಟೆಯು ಬೆಳಕೇ !
ರೂಢಿಯೊಳೆಲ್ಲೆ ಡೆ ಚಲಿಸುತಿಹೆ !

ನಮ್ಮಯ ಎದ್ದೆಗೆ ನೆಲೆಯಾದೆ !
ನಮ್ಮಯ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಗಣಿಯಾದೆ !
ನಮ್ಮಯ ನಾಡಿಗೆ ಸಿರಿಯಾದೆ !
ನಮ್ಮಯ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಮಣಿಯಾದೆ !
ಉಲಿಯುವೆ, ಒಲಿಯುವೆ, ನಲಿಯುವೆ ಲಲಿತೇ!
ಚೆಲುವಿನ ವರ ವಿದ್ಯಾ ವನಿತೇ !

ಕನ್ನಡ ಕೋಗಿಲೆ

ಕೋಗಿಲೆ ನಿನ್ನಯ ದನಿಗೇಳುತ ನಾ
ತೂಗುತೆ ನಲಿವೆನು ಸುಗ್ಗಿಯಲಿ !
ಬೇಗನೆ ಬಾ ನೀನೆಲ್ಲಿಹೆ ನಿನಗೀ
ರಾಗವ ಕಲಿಸಿದ ಗುರುವಾರು !

ಮಾಗಿಯ ಮೌನಕೆ ಬಾಗದೆ ನೀನು, ಸು
ಯೋಗಿಯ ತೆರದಲಿ ಮೆರೆದಿರುವೆ ;
ಸುಗ್ಗಿಯ ಸಗ್ಗಕೆ ಹಿಗ್ಗದೆ ನೀ ಸು
ತ್ಯಾಗಿಯ ತೆರದಲಿ ನಲಿದಿರುವೆ ;
ಮಲೆಯುತೆ ವಾಯಸವಲ್ಪಗುಣಂಗಳಿ
ಗಲೆಯುತೆ ತಲೆಯನು ತೂಗುವುದು !
ಉಲಿಯುತೆ ನೀ ವರಗುಣಮಣಿಯಂದದಿ,
ಚಲಿಸುವೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮರಿಯಾಗಿ !

ಅರಿವೊಡೆ ಲೋಕದಿ ನಿರ್ಮಲ ಗುಣವೇ
ಗುರುತರವಲ್ಲದೆ ಪೆರತುಂಟೆ !
ಬರಿದಹ ದೇಹದ ಗಾತ್ರಕೆ ಭೀಕರ
ಗೆರಳಿನ ರಭಸಕೆ ಮತಿಯುಂಟೆ !

ಲೋಕದಿ ನಿಜನಡೆನುಡಿಯಿಂ ಕೀರ್ತಿಯು
ಪಾಕವ ಗಳಿಸುತೆ ನಿನ್ನಂತೆ,
ಏಕ ಸಮೂಹದಿ ಮಾನಿತನೆನಿಸುವ
ನಾಕವ ಮೀರಿದ ಸಿರಿಯುಂಟೆ !

*

ಕೊಳಲ ಗೋಪಾಲ

(೧)

ಜಲಜನಾಭನ ಲೀಲೆಯಲಿ,
ಇನನೆದ್ದು ಮೆರೆದನು ಪೂರ್ವದಿಶೆಯಲಿ ;
ಲಲಿತೆ ಕೋಮಲೆ ಕಮಲೆ ಚಂದಿರವದನೆ ನಕ್ಕಳು ಇನಿಯ
ನನು ಕಂಡು !
ನಕ್ಕ ಕದಪನು ಮುತ್ತಿರೆ ತಂಗಾಳಿ, ಪಕ್ಕಿಗಳುಲಿಯೆ
ನಿಂದನು
ಉಕ್ಕುವತಿಯೋದದಲಿ ಕೊಳಲನು ಪಿಡಿದು ಗೋಪಾಲ !

ಅಲ್ಲಿ ಯಮುನಾತೀರದಲಿ,
ಕರಮೆಸೆವ ಪುಲ್ಲಗಳ ತೆಕ್ಕೆಯಲಿ,
ಸುಯ್ಯಲರು ಬೀಸಲು ಮಲಗಿದುವು ಗೋವುಗಳು ಶಾಂತಿಯಲಿ
ಬನದ ನಡುವಣ ನವಸುಮವೊ !
ಸೊಂಪೊಗೆದ ಯಮುನೆಯ ಜಲದಿ ಮಿರುಗುವ ಚಂದಿರನೊ !
ತುರುನಿವಹ ತಾರೆಯೊ !—ಪೇಳಿದೇನೆಂದು,
ಅನತಿದೂರದ ವೃಕ್ಷದಲಿ ಮೈಮರೆಸಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಿಂದೆ
ನುಡಿದುದು

ಕವಿಯ ಕೋಗಿಲೆಯು !

ಕೋಗಿಲೆಯ ನಿಡುಸರವ ನಣಕಿಪೆನೆಂಬ ಕತದಲಿ ಗೋಪ
ನೆಸೆದನು
ಚೆಂದುಟೆಯ ಕಂಪೊಗೆದ ಕಾಂತಿಯೊಳೆಸೆವ ಕೊಳಲಿನಲಿ!

(೨)

ಕೊಳಲಿನ ಮೆಲುನುಡಿಯಾಲಿಸಿ ಕೆಲದಿ,
ಲಲಿತದೊಳಿಸೆದುವು ತುರುನಿಕರ !
ಇದಿಗೋ ಬಂದರು ಮನೆಮನೆಯಿಂದೆ
ನೋಡಿರಿ ನಲಿಯುವ ಗೋಪಿಯರ !

ಬಿಚ್ಚಿದ ಮುಡಿಯನು ಕಟ್ಟದೆ ಕೆಲರು,
ಸಡಲಿದ ಸೆರಗನು ಮುಟ್ಟದೆ ಕೆಲರು,
ಕುಣಿದರು ಮಣಿದರು ಜೈಜೈಯೆನುತೆ !
ಗುಣಮಣಿಯೆಂದರು ನೆರೆಬಾಳೆನುತೆ!

ಗೋಕುಲಬಾಲನ ಸಿರಿಗಾಗಿ,
ಸ್ತ್ರೀಕುಲವಿದ್ದಿತು ಬೆರಗಾಗಿ !

(೩)

ಗೋಪಾಲನಿಂತುಲಿವ ಕೊಳಲಿಂಪ ನಾಲಿಸಲು,
ಯಮುನೆಯೈತಂದಳಾ ತೀರವನು ಬಿಟ್ಟು !
ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಮಾದ ಜಲಕೇಳಿಯಲಿ
ಸಲ್ಲಲಿತ ಮನದೋರಿ ನಕ್ಕಳಾ ತರುಣಿ !
ಇಂತು ಸಂದಣಿಸುತಲಿ ಬಳಗದೊಡನಾಡಿ,
ನಿಂತಿರುವ ಯುವತಿಯರ ನೋಡಿ ಗೋಪಾಲ
ಕೊಳಲೂದಿದನು ; ಬಳಿಕ ಕೇಳಿತಾಕ್ಷಣವಿಂತು
ವಿಮಲ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ ದಿವ್ಯ ತತ್ವವಿದು—

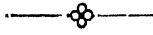
ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ಯುವತಿಯರೆ,
ನಿಮ್ಮಯ ಭಕ್ತಿಹೃದಯದ ಬೆಳಕ ಮೆಚ್ಚಿದೆ !

ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ನಿಮ್ಮ ತುಳ ಸೇವೆಯ ವಿಮಲ ಶಾಂತಿಯನು;
 ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳೆ;
 ನಿಮ್ಮ ಕೃರಿಯ ಭಕ್ತಿಯನು ಮೆಚ್ಚಿದೆ;
 ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ನಿಮ್ಮ ಮಲ ಸೇವಾತಪದ ಸಿದ್ಧಿಯನು !
 ಕಾರ್ಯಶೀಲರ ನೆರೆಯೊಳಿರುವೆನು;
 ಕೊಳಲನುಡಿಸುವೆ ನವರ ಮೆಚ್ಚುವೆ;
 ಕಾರ್ಯಶೀಲತೆಯದು ವೆ ಜಗತ್ತೀನಾಯಿಯಾಗಿಹುದು !—

ಎಂಬ ನುಡಿಗಳ ಕೇಳಿ ಸಡಲಿತು
 ಸಂದಣಿಯು; ಸಂತವಿಸಿ ನುಡಿದುದು;

—ನಂಬಿದೆವು ಗೋಪಾಲ ನೀನಿರದೆಡೆಯದೆಲ್ಲಿಹುದು !
 ನಂಬಿದೆವು ಕರ್ತವ್ಯಕರ್ಮದ
 ಇಂಬಿನಲಿ ನೀನಿರುವೆ ಯೆಂಬುದ !
 ಹಂಮಿನಲಿ ಮೈಮರಿವ ಜನರನು ಮೆಚ್ಚಿ ನೀನೆಂದು!
 ತುಂಬು ನಿನ್ನಯ ಕೊಳಲ ಗಾನದೆ ;
 ತುಂಬು ಧರಿಯಲಿ ಧರ್ಮವನು!
 ನೆರೆ ನಂಬಿದೆವು ಮೈದೋರಿ ರಕ್ಷಿಸು ಯೆನುತೆ ಸಾರಿದುದು.

ನಾಯೆಯ ಮಿಂಚು

ಬಿಟ್ಟದ ಮೇಗಡೆ ಕುಳಿತಿರಲೋರ್ವನು
ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತೆ ಸುಗ್ಗಿಯಲಿ,
ತಟ್ಟನೆ ಮಿಂಚಿತು; ಕಾರ್ಮುಗಿಲೆದ್ದಿತು;
ಹುಟ್ಟಿತು ಗುಡುಗಿನ ಮಾರ್ದನಿಯು !

—ಮನೆ

ಮುಟ್ಟಿತು ಮಿಂಚಿನ ಮಾಯೆಯದು !

ಒಡನೆಯೆ ಮಳೆಗೆರೆದುದು ತಂಪಾದುದು !
ಪೊಡವಿಯು ತರುಲತೆ ಚಿಗುರಿದುವು !
ಕಡುತವಕದಿ ತಾನಿಳಿದನು ಬಿಟ್ಟದ
ಬುಡದಲಿ ಕಿಬ್ಬಿಯ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ

—ಪೊರ

ಮಡುತಿರೆ ಶತಪಥವಿಡುತ್ತಲಿ !

ಕತ್ತಲು ಮುಸುಕಿತು, ಕುಣಿದುವು ಪೊದೆಗಳ
ಸುತ್ತಲು ಮಿಂಚಿನ ಚಿಟ್ಟೆಗಳು !
ಅತ್ತಿತ್ತಲುಗದೆ ನಿಂತನು ; ಮುತ್ತುತೆ
ಬಂದುವು ತನ್ನೊಡನಾಡಿಗಳು

—ಕವಿ

ದೆತ್ತಲು ಮಿಂಚಿನ ಮುತ್ತುಗಳು !

ಹಿಂದಿರುಗುತಲವ ನರಿತನು ದೇಹದ
ಪಂಜರದಲ್ಲಿಹ ಮಿಂಚೊಂದು,
ಬಂಧನದಲಿ ಮಿಂಚಿತು ತನ್ನೆದೆಯಲಿ
ಅಂದದ ಮಾಯೆಯ ಬೆಳಕೊಂದು !

—ಬಳಿ

ಸಂದನು ಮಂದಿರದೆಡೆಗೆಂದು !

ನೆಲದಲಿ ನಭದಲ್ಲೆ ದೆಯಲ್ಲಿಪರಿ
ತಳತಳಿಸುವ ಮಿಂಚಿನ ಕಳೆಯ
ನೆಲೆಯನು ಕಂಡಚ್ಚ ರಿಯಿಂ ನೆನೆದನು
ಜಲರುಹನಾಭನ ಲೀಲೆಯನು !

—ಕಳ

ಕಳಿಸುವ ಕಾಂತಿಯ ಭಾವವನು !

ಪಾಡಿತ್ತು ರಾಗದಿ ಮನವವನೆದೆಯಲಿ !
ಮೂಡಿತ್ತು ಮಿನುಗಿತು ಸಂತಸವು !
ಕೂಡಿತ್ತು ಕುಣಿಯಿತು ಕಣ್ಣೆನೆ ಯಿಕ್ಕದೆ
ನೋಡುತೆ ಪರಮಾನಂದದಲಿ !

—ಸುಳಿ

ದಾಡುವ ಮಾಯೆಯ ಮಿಂಚಿನಲಿ !

ತಿರುಕನ ತಂಬೂರಿ

ಸುಂದರಹಾಸದಿ ನಗುವುದು ನೋಡ್ಯೆ ತಿರುಕನ ತಂಬೂರಿ !
ಚೆಂದದಿ ಹಾಡನು ಹಾಡುವ ಬಾರ್ಯೆ ಕುರುಡನು ದನಿಗೂಡಿ !

“ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ಲುಲಾರಾ—ದೇವುಲು

ಪುಣ್ಯಮು ಚೇಯಂಡೀ ”

ಎಂಬನು ತಿರುಕನು ಕೈನೀಡಿ !

ಎಂಬನು ಕುರುಡನು ನೆರೆಬೇಡಿ !

ಆತನ ಹಾಡದು ಎದೆಯನು ತಟ್ಟಿ

ಪ್ರೀತಿಯ ಸಲಿಸಿತು ಮನಮುಟ್ಟಿ !

ಚೆಂದಿರನಂದದ ಚೆಲುವನು ನೋಡ್ಯೆ ತಿರುಕನ ತಂಬೂರಿ !
ಅಂದದ ನುಡಿಗಳ ನುಡಿವನು ಬಾರ್ಯೆ ಕುರುಡನು ದನಿಮಾಡಿ !

ಬಿದಿರಿನ ತಂಬೂರಿ—ಸೋರೆಯ

ಬುರುಡೆಯ ತಂಬೂರಿ !

ತಿರುಕನ ಹಾಡದು ಸವಿಹಾಡು,

ಸ-ರಿ-ಗೆ-ಮು ವಿಲ್ಲದ ಬರಿಹಾಡು !

ಆತನ ಹಾಡದು ಎದೆಯನು ತಟ್ಟಿ,

ನೀತಿಯ ನೆಲೆಸಿತು ಮನಮುಟ್ಟಿ !

ಸವೆದುವು ವರುಷಗಳೆನಿತೋ ತಿರುಕನ ಮಂಜುಳ ಗಾನದಲಿ !
ಸವೆದುವು ತಂಬೂರಿಗಳಾನಂದದ ಶಾಂತಿಸಮಾಧಿಯಲಿ !

ಗಾನದಿ ತೂಗುವನು—ತಲೆಯನು

ತೂಗುತೆ ಹಾಡುವನು !

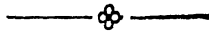
ಗಾನವೆ ತಿರುಕನ ಕಣ್ಣಾಗಿ,
 ಶಾಂತಿಯೆ ದೇವರ ನೆಲೆಯಾಗಿ,
 ಆತನ ಹಾಡದು ಎದೆಯನು ತಟ್ಟೆ ;
 ಶಾಂತಿಯ ಸೇರಿತು ಮನಮುಟ್ಟೆ !

ಮುದುಕನ ಹಾಡನು ಕೇಳಲು ನೆರೆದರು ಮೆಚ್ಚಿನ ನಾಡಿಗರು ;
 ಹೃದಯವು ತಣಿಯಿತು ಕಣ್ಣಲಿ ಹನಿತುವು ಆನಂದಾಶ್ರುಗಳು !
 ಕರದಲಿ ಓಡಿದಿಹನು— ದೇವಿಯ
 ನುರದಲಿ ತಬ್ಬಿಹನು !
 ತಿರುಕನ ದೇಹವೆ ತಂಬೂರಿ !
 ತಂಬೂರಿಯೆ ತಿರುಕನ ದಾರಿ !
 ಆತನ ಹಾಡದು ಎದೆಯನು ತಟ್ಟೆ,
 ಮಾತನು ಮೀರಿತು ಮನಮುಟ್ಟೆ !

ಸುಂದರಹಾಸದಿ ನಗುವುದು ನೋಡೈ ತಿರುಕನ ತಂಬೂರಿ !
 ಚಿಂದದಿ ಹಾಡನು ಹಾಡುವ ಬಾರೈ ಕುರುಡನು ದನಿಮಾಡಿ !
 ದೇವರ ತಂಬೂರಿ— ದೇಹವು
 ಶಾಂತಿಯ ಸವಿದಾರಿ !
 ಜೀವನು ಹಾಡುವ ಹಾಡನು ಕೇಳಿ,
 ದೇವನು ನಲಿವನು ಶಾಂತಿಯ ತಾಳಿ !
 ಹಾಡೆಲೆ ತಿರುಕನೆ ದೇಹವ ತಟ್ಟೆ !
 ಹಾಡನು ಬರಿಯಿಸು ಮನಮುಟ್ಟೆ !

ತಾಯಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬರುವಾಗ

ಆನಂದಲಹರಿಯಲಿ ಮನಮುಳುಗಿ ತೇಲುವುದು !

ಸಾನಂದ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳೇ ತಾಯಿ ಭೂಮಿ !

ಊಟ ಕೂಟಗಳೇಕೆ ! ಆಟ ಮಾಟಗಳೇಕೆ !

ತಾಳಮೇಳಗಳೇಕೆ ! ನಿದ್ರೆಯೇಕೆ !

ಎಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದು ದೇಹ, ಬಾಧಿಸುತ್ತಿರೆ ಮೋಹ !

ಅಲ್ಲಿ ನವವೈಭವಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಿರೆ ಮಾತೆ !

ನಿತ್ಯ ನಿನ್ನಯ ನೋಟದಾನಂದವಿರುವೆಂದು ,
ಮತ್ತರಂದದಿ ಮರಿತೆವೆಂದು ದೂರದಲಿ !

ಎತ್ತ ನೋಡಲು ತಾಯಿಭೂಮಿಯಾನನವಿಂತು
ಸುತ್ತಿ ಸೆಳೆಯುತ್ತಲೆಹುದು ಸಂತವಿಸುತ್ತಿಂದು !

ಅನ್ನ ಬಟ್ಟೆಗಳೆಂಬ ಚಿಂದದಾಸೆಗಳಿಲ್ಲ ;

ರನ್ನದುಡಿಗಳೆಂಬ ಬಯಕೆಯೆಮಗಿಲ್ಲ ;

ಅನ್ನ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಹುವು; ರನ್ನದೊಡವೆಗಳಿಹುವು;

ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಫಲವು ಇಹುದು !

ಇನ್ನೊಂದ ಕಾಣೆವೀ ಅನ್ಯರೊಡನಾಟದಲಿ,

ಚೆನ್ನೆ ತಾಯಿಯ ಮುದ್ದು ಕೊರಳೆ ಕೂಗು !

ತಾಯಿ ಹಾಲು

ಹಾಲಿನ ಕಥೆಯನು ಕೇಳುವೆನಮ್ಮಾ !
ಅಮೃತವದೆಂಬರು ಏಕಮ್ಮ !
ಹಾಲನು ಮಾರುವ ಗೌಡನು ಬರುವನು;
ಹಾಲಿನ ನೀತಿಯ ತಿಳುಹಮ್ಮ !—

— ಹಾಲನು ಪಡೆದರು ದಿವಿಜರು ಕಂದ,
ಹಿಂದಕೆ ದಾನವರನು ಜಯಿಸಿ !
ಗೋವಿನ ಹಾಲನು ಕರೆದನು ಕಂದ,
ಹಿಂದಕೆ ಗೋಪಾಲನು ಜನಿಸಿ !

ಹಾಲಿನ ಕಡಲಿನ ಮೇಗಡೆ ಬರುವನು,
ತೇಲುತೆ ನಾರಾಯಣ ಮಲಗಿ !
ಹಾಲನು ಬಯಸುವರೆಲ್ಲರು ಧರಿಯಲಿ ;
ಅದರಿಂದಾಯಿತು ಅಮೃತವದು !

ತಾಯಿಯ ಪ್ರೇಮವು ಹರಿವುದು ಕಂದ,
ಪ್ರಾಣಿಯ ಸಲಹುವ ಹಾಲಾಗಿ !
ಹೆಣ್ಣನು ಪಡೆದಿಹ ಜೀವಿಯು ಜನಿಸಿತು,
ತಣ್ಣನೆ ಹಾಲಲಿ ಸವಿಯಾಗಿ !—

— ಎಲ್ಲಾ ಹಾಲನು ಮಿರುವುದಮ್ಮಾ,
ನಿನ್ನೆದೆಯಲ್ಲಿಹ ಸವಿ ಹಾಲು !
ಎಲ್ಲಾ ಅಮೃತವ ಮರೆಸುವುದಮ್ಮ,
ತಾಯಿಯ ಮೋಹದ ತನಿವಾಲು !

ಭಾರತ ಮಾತೆ

(೧)

ಭಾರತಭೂಮಿಯ ನೆರೆಯನು ಸಾರು;
ವೀರರ ಬಾಳನು ನೀ ತೋರು !
ಮೀರಿದ ದುಗುಡವ ಸಂಹರಿಸೇಳು;
ಸಾರಸ ಹೃದಯವ ಕೊಂಡಾಡು !

ಗಗನದಿ ನೆರೆದರು ಪೂರ್ವಿ ಕರೆಲ್ಲ
ಯುಗಯುಗಯಾತನೆಗಳು ತೀರಿ !
ಸೊಗವಿನ ಜಾಡನು ತೋರುವರೆಲ್ಲ;
ನುಗುನುಗು ವೀರರ ದನಿಗೇಳಿ !

ದಾಸ, ತಿಲಕ, ಗೋಖಲೆಯರ ನೋಡು;
ಭಾಸುರಭಾವವ ತಳೆದೇಳು !
ಭಾಸ ಮಹೋನ್ನತ ಕವಿಗಳ ನೋಡು;
ಸೂಸುತೆ ವಿನಯದಿ ನಲಿದಾಡು !

ಚೆಲುವಿನ ಆರ್ಯರ ಸೊಗವನು ಬಳಸಿ,
ನಲಿವುದು ದ್ರಾವಿಡರೋಲಗವು !
ಗೆಲುವರಾರೀ ವೀರರ ತೋಟಗೆ
ನಿಲುವರಾರೀ ಭೂತಳದಿ !

ಆರ್ಯ ದ್ರಾವಿಡದಳವನು ಕೂಡಿ,
ಸೂರ್ಯನ ರಶ್ಮಿಯ ಶಿರದಲಿ ಮೂಡಿ,

ಕಾರ್ಯ ಕುತೂಹಲ ಭರಿತಳು ತಾಯಿ
ಭಾರತಮಾತೆಯು ಕರಿಯುವಳೇಳಿ !—

(೨)

ಬನ್ನಿರಿ ಬನ್ನಿರಿ ಭಾರತಪುತ್ರರೆ !
ಉನ್ನತ ಕೀರ್ತಿಯ ಶಿಖರದಲಿ,
ನನ್ನಿಯ ತೋರುತೆ ನಲಿಯಿರಿ ಬನ್ನಿರಿ,
ಮನ್ನಣೆಯಾನುತೆ ವಿಹಿತದಲಿ !

ಭುಜಬಲ ವಾರ್ಯಪರಾಕ್ರಮವಿರಲು,
ವಿಜಯ ಪತಾಕೆಯ ದ್ರಾವಿಡರಿರಲು,
ಸೃಜಿಸಿರಿ ಸುದ್ಧಿಯ-“ ಭಾರತಮಾತೆಯು
ತ್ರಿಜಗದಿ ಮೆರೆವಳು ”-ಎಂಬುದನು !

ಬಿಡಿ ಬಿಡಿ ಬಿಂಕದ ಬಾಳಿನ ಜಡರ !
ಬಿಡಿ ಬಿಡಿ ದ್ರೋಹವ ಬಗೆಯುವ ಖಳರ
ತೊಡಿ ತೊಡಿ ನಾಡಿನ ವೀರರ ಕವಚ !
ತೊಡಿ ತೊಡಿ ಬಾಳಿನ ಭುಜಕೀರ್ತಿ !—

(೩)

ಭಾರತಭೂಮಿಯೆ, ಸತ್ಯದ ಸಗ್ಗವೆ,
ನಿತ್ಯತೆಯೊಲಿಮೆಯೆ, ಸೊಗವೀಡೆ,
ವೀರರ ದೇಶವೆ, ವಿನುತರ ನಾಕವೆ,
ಆಶ್ರಿತ ಭಕ್ತರ ದೇಗುಲವೆ !

ಕೇಳಿತು ನಿನ್ನಯ ವೀರನುಡಿ !
ಸೀಳಿತು ರಿಪುಗಳ ಬಗೆಗೆಡರಿ !
ಬಾಳುವೆವಮ್ಮಾ ಭಕ್ತಿಯಲಿ !
ಪಾಲಿಪೆನಾರ್ಯರ ಶಕ್ತಿಯಲಿ !

ದುರುಳರ ಭಾದೆಗೆ ಬೆದರುವರಲ್ಲ ;
ಹರಣವ ನೀವೆವು ನಿನಗಾಗಿ !
ಶರಣರ ದಾರಿಯ ಬಿಡುವವರಲ್ಲ ;
ನಿರುತವು ನಿನ್ನೊಳು ನಲವಾಗಿ !

ಜಯ ಜಯ ಮಂಗಳ ಭಾರತಭೂಮಿ |
ಜಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸುಪ್ರೇಮಿ !
ಜಯ ಜಯ ಆರ್ಯದ್ರಾವಿಡ ರಾಣಿ !
ಜಯ ಹೇ ಭುವನದ ಸವಿವಾಣಿ !

ಮಹಾತ್ಮ ಕರ್ಮಯೋಗಿ

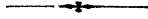
ದೇಶಸೇವೆಯ ಗೈದು, ಭರತ ಮಾತೆಯ ಕಾಯ್ದು,
ರಾಷ್ಟ್ರದಂಡನ ಕರದಿ ಪಿಡಿದು ನಡೆದು,
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕದನದಲಿ ಹೋರಾಡಿ ಬಳಲಿದರು,
ವರ ಮಹಾತ್ಮರು ಗಾಂಧಿ ವೀರವರರು !
ಭರತಮಾತೆಯ ಕರ್ಮಯೋಗಿ ಇವರು !

ಜಾತಿಭೇದನ ನಳಿದು, ನೀತಿಮಾರ್ಗದಿ ನಡೆದು,
ಭರತಮಾತೆಯ ಕೀರ್ತಿ ಲತೆಯ ಬೆಳೆದು,
ಲೋಕಪೂಜಿತರೆನಿಸಿ ಮೆರೆವ ಮಾನ್ಯರು ಇವರು,
ವರ ಮಹಾತ್ಮರು ಗಾಂಧಿ ವೀರವರರು !
ಭರತಮಾತೆಯ ಸತ್ಯ ಪುತ್ರರಿವರು !

ಹೊನ್ನ ನೋಂಪಿಗೆ ಇಂದ್ರನಾನೆಯನು ತರುವಂದು,
ಸರಳ ಸೇತುವೆ ಬಳುಕುತಿರಲು ಕಂಡು,
ನಿಜ ಭುಜವ ನೆಡೆಗೊಟ್ಟ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂದದಲಿ,
ಮೆರೆವರೀ ಬಾರತ ವೀರವರರು !
ಭರತಮಾತೆಯ ಕಾವ ಕುನರರಿವರು !

ರ್ಯಾನಡೆಯು, ಗೋಖಲೆಯು, ತಿಲಕ, ಲಜಪತರಾಯ,
ದಾಸ ಭಕ್ತರು ಪೊತ್ತ ಸರಳ ಸೇತು,
ಮಾಸದಂದದೊಳವರ ಬಳಿಗೊತ್ತಿ ನಿಂತವರು,
ವರ ಮಹಾತ್ಮರು ಗಾಂಧಿ ವೀರವರರು ;
ಭರತಮಾತೆಯ ನಿತ್ಯನೇಮಿ ಇವರು !

ಯಾದವ ಲಲಿತಾದಿ,

ತಿರಿಯವೆಳಗು ಪಡುವ ಕಡಲ ನೆರೆಯ ಸೇರಲು
ನರಣಿ ನಿಶೆಯ ಸೆರಗೆ ಪೊದ್ದು ಮೈಯ್ಯ ಮರಿಯಲು
ಇಂತು ಕತ್ತಲೆಸಗಿರಲೈ—
ಸಂತಸದಲಿ ಮನವಿರಲೈ,
ಇಂತು ನೋಡುತ್ತಿರುವೊಡಲಿ—ಲಲಿತ ಗಿರಿಯಲಿ
ಅಂತರಂಗವಿರುವುದಮಲ ಯದುವಿಲಾಸದಿ !

ನೆರೆಯೊಳಿರ್ಪ ತರುಲತೆಗಳ ಸೊಬಗೆ ಸೂಸುತೆ
ನೆರೆದು ನೋಡುತ್ತಿರಲು ನಗರದಿರವ ತೋರುತೆ
ಸಾಗರದಲಿ ಮುತ್ತಿನಂತೆ—
ಆಗಸದಲಿ ತಾರೆಯಂತೆ,
ಪಸಿರ ಬನದೊಳೆಸೆವ ಮಿಂಚು ಹುಳುಗಳಂದದಿ
ಮಿಸುಪ ದೀಪ ಕಾಂತಿಯೆಸೆವುದಂದು ನಿಶೆಯಲಿ !

ಎನಿದೆಂಬಿರೇಕೆ ಕಡಲ ವಾರಿಯಲ್ಲದು
ಎನಿದೆಂಬಿರೇಕೆ ಗಗನ ಮಾರ್ಗವಲ್ಲದು
ಪಸಿರ ಬನದ ಬಿನದಮಲ್ಲ—
ಎಸೆವ ಮಿಂಚು ಹುಳುಗಳಲ್ಲ,
ನರರ ಕಲಿಯ ಕುಶಲತೆಗಳ ಮಿಗಿಲು ಹೊಳಸದು—
ಧರೆಗೆ ಸಗ್ಗ ನೆನಿಸಿ ತೋರ್ಪ ಪೊಳೆವ ಪುರವದು !

ಜಗದ ಜೀವರಾಶಿ ಮನೆಯ ಸಾರಿ ಬರುತಿರೆ
 ತಗದ ಬಾಳ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಭ್ರಾಂತಿಗೊಳುತಿರೆ
 ಸಿಗದ ಸಿರಿಯ ಕೀರ್ತಿ ಕಾಂತೆ—
 ಸೊಗದ ಕಣ್ಣು ಮಿರುಗಿದಂತೆ,
 ನಿಶೆಯೊಳಂದು ನಾಟ್ಯವಾಡಿ ನಲಿಯುತಿರುವಳು—
 ದೆಸೆಗೆ ದೆಸೆಗೆ ದಿವ್ಯದೀಪ್ತಿ ಯೆರಚುತಿರುವಳು !

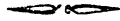
ಲಲಿತ ಗಿರಿಯ ಸಿರಿಯ ಯಾದವೇಂದ್ರನಿರುವನು
 ಕುಲಲಲಾಮ ಕೀರ್ತಿ ಕಾಂತೆಯೊಲಿದ ವೀರನು
 ಅವನ ಕೀರ್ತಿ ನಭವನೇರಿ—

ಶಿವನ ಪಾದತಲವ ಸೇರಿ,
 ಗಿರಿಜೆಯೊಲವ ಬೇಡುವಂತೆ ಅದ್ರಿಯೆಸೆವುದು—
 ಪರಮ ಧರ್ಮ ಯೋಗಿಯೆನಿಸಿ ಕೀರ್ತಿ ಮೆರೆವುದು !

ಅಲ್ಲಿ ಧರೆಯ ಶಾಂತಿಯಿಹುದು ಲಲಿತ ಗಿರಿಯಲಿ—
 ಚೆಲ್ವ ಕೀರ್ತಿ ಚಲಿಸುತಿಹುದು ಯದುವಿಲಾಸದಿ
 ಯಾದವೇಂದ್ರ ನೊಲುಮೆಯಿಹುದು—
 ನೋದಗೊಳಿಸ ಗೀತವಿಹುದು,

ಜನನಿ ಮಹೀಶೂರ ನಾಡ ಸೊಬಗು ನಗುವುದು !
 ಮನದಿ ಕೃಷ್ಣ ರಾಜ ಭಕ್ತಿ ಮೂಡಿ ಮಿಗುವುದು !

ಟಿಪ್ಪಣಿ ಸುಲ್ತಾನ್

ತಾಯಿ ತಂದೆಯ ಕೆಲದಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿ ಟಿಪ್ಪಣಿವೇ,
“ ಮೈಸೂರ ಹುಲಿ ” ಯೆಂದು ನಿನ್ನ ಕರೆಯೆ !

ಧುರಧೀರ ನಿನಗೆ ಹೆಮ್ಮಿಗೆದ ಹೋಲಿಕೆ ಸರಿಯೆ—
ಧರಣಿಯಲಿ ವೀರಾಗ್ರಗಣಿಗಳಿರಲು !

ಮುತ್ತಿ ಬಹು ಶತ್ರುಪಡೆಗೊತ್ತಿ ಕಾಳಗವಿತ್ತಿ—
ಕತ್ತಿಯಲಿ ತತ್ತರಿದು ತನುವ ತೆತ್ತಿ !

ಕೊಳುಗುಳದಿ ಮೇಲ್ವಾಯ್ದು ವೀರಮರಣವನಾಂತೆ
ಹಿಂದಾದ ಮೈಸೂರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ !

ಗುಣಕೆ ಮತ್ಸರವಿರದು—ಯದುನ್ಯಪರ ಸತ್ಕೀರ್ತಿ
ನಿನ್ನ ಧಟ ಸೋಲಿಸಿತು—ಪೇಳಲರಿದು !

ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ದಿವ್ಯ ಮೂರ್ತಿಯನು ನೀನಂದು
ಶ್ರೀರಂಗಧಾಮನಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಪೋದೆ !

ಮಹಮದೀಯರ ಕುಲದಿ ಬೆಳೆದೆ ನೀನು
ಹಿಂದುಗಳ ಜತೆಗೊಡಿ ನಡೆದೆ ನೀನು !
ನಿನ್ನ ಸಾಹಸದೋರಿ ಮಡಿದೆ ನೀನು
ಸನ್ನತಿಯ ಶಾಂತಿಯಲಿ ಸುಖಿಪೆ ನೀನು !

ಕನ್ನಂಬಾಡಿಯ ಕಾವೇರಿ

(ಕೃಷ್ಣ ರಾಜ ಸಾಗರ)

ಕನ್ನಂಬಾಡಿಯ ಕಾವೇರಿ
ಕೃಷ್ಣ ಮಹೀಶನ ಕಾವೇರಿ
ಸಾಗರವಾದಳು ಕಾವೇರಿ
ಟಪ್ಪುವು ಕೋರಿದ ಕಾವೇರಿ !

ಶಾಸನವಾಯಿತು ಟಪ್ಪುವಿನೆಂದು—
ಸಾಗರವಿದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಳಿಂದು !
ದೇವನ ನಂಬಿದ ಶಾಸನವೆಂದು—
ಜೀವನ ತುಂಬಿದ ಸಾಗರವೆಂದು !

ಹೇಮಾವತಿ ತಲಕಾವೇರಿ—

ಲಕ್ಷ್ಮಣತೀರ್ಥೆಯರೊಡಗೊಡಿ,
ಕುಣಿಯುತೆ ಬರುತಿರೆ ಜಲನಿಧಿಯೆಡೆಗೆ
ಮಣಿದರು ಯಾದವ ರಾಯನ ಗುಡಿಗೆ !
ಯಾದವ ಭೂಪನ ಗುಡಿಯನು ಸೇರಿ
ಭುವಿಯನು ತಣಿಸ್ಸುವ ಕಳಸವ ತೋರಿ,
ಕಾವನ ಜೀವನ ಗೆರೆವಾಧಾರಿ
ಪಾವನೆಯಾದಳು ಕಾವೇರಿ !

ಹೇಮಾವತಿಯು ಸುವರ್ಣವ ತಂದು
ತಲಕಾವೇರಿಯು ಜೀವನಗೊಂಡು
ಲಕ್ಷ್ಮಣತೀರ್ಥೆಯು ಸರಿಸದಿ ನಿಂದು,
ಮೈಸೂರೊಡೆಯರ ಪಾಡಿದರಿಂದು !

ಪಾಡುವ ನೀರುಡಿ ಗುಡಿಯಲಿ ಮೊಳಗಿ
ಮೂಡುತೆ ನಡೆದಳು ಕಾವೇರಿ !
ಕೀರ್ತಿಯ ಕಾಂತೆಯ ಲತೆಯಲಿ ಬಳುಕಿ
ಬಂದಳು ದೂರದ ಜಲಧಿಗೆ ತುಳುಕಿ !

ಮೈಸೂರಿನ ನಾಲ್ವಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ
ವೈಭವವೆಲ್ಲವ ಪೇಳಿದಳು !
ಜನತೆಯ ಮೆಚ್ಚಿನ ನುಡಿಯನು ಪಡೆದು
ಪುನರಪಿ ಗುಡಿಯನೆ ಸೇರಿದಳು !

ರೈತರು ನೆಚ್ಚಿದ ಕಾವೇರಿ
ಭೂತಳಕಿಳಿದಳು ಮುದವೇರಿ !
ಮಂಗಳಮಯಳೀ ಕಾವೇರಿ
ಮಂಗಳವೀಯಲಿ ಜಸವೇರಿ !

ನಾಡಿನ ದೇವಿಯು ಕಾವೇರಿ—
ಕನ್ನಂಬಾಡಿಯ ಕಾವೇರಿ ;
ಟಪ್ಪುವು ಕೋರಿದ ಕಾವೇರಿ—
ಕೃಷ್ಣಮಹೀಶನ ಕಾವೇರಿ !

ಹೊಯ್ಯಳ ದೇವಾಲಯ

ಗೆಜಗಳೇ ನಿಜವೀರ ಮಾವಟಗೆರೆಲ್ಲಿ ಸಾ
 ಮಜಗಳೇ ಪಾಲಿಸುವ ಭೂನಾಥರೆಲ್ಲಿ ಮದ
 ಗೆಜಗಳೇ ಸಗ್ಗ ಸುಖವೆಲ್ಲಿನಿತು ಕಾಡಿಸುವ ನರರಟ್ಟಹಾಸವೆಲ್ಲಿ ?
 ನಿಜ ರಾಜ್ಯವಂ ಬಿಟ್ಟು ತಸನತಾಪದಿ ಬೆಂದು
 ಭುಜಬಲವ ಕಳೆದು ದಿನರಾತ್ರಿ ಎಡಬಲಕಿಂತು
 ರಜನಿಯಲ್ಲೇಕೆ ದೇಗುಲವ ಬಳಸುವಿರಿದುವೆ ಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯ
 ಭಲವೆ !

ಆಹವಕೆ ರಾವುತರೆ ತೆರಳುತಲಿ ದೇಗುಲವ
 ಬಾಹುಬಲದಿಂ ಕಾವ ಸೈನಿಕರ ವೇಗದಲಿ
 ಕಾಹುರದಿ ಕರವಾಳವಂ ಝಳುಪಿಸುವಿರೇಕೆ ನಾದವಿಲ್ಲದ
 ತೆರದೊಳು !

ಸಾಹಸಕೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ ಕಾಳಗಕೆ ಮಿತ್ತಿಯಿಲ್ಲ
 ದಾಹವಿಲ್ಲವು ಹಯಕೆ ಶೋಕವಿಲ್ಲವು ಬಲಕೆ
 ಮೋಹರವ ನಿಲ್ಲಿಸಿರಿ, ಕೊಲ್ಲದಿರಿ ರಿಪುಬಲವ, ಸಲ್ಲಿಸಿರಿ ಶಾಂತಿ
 ಸುಖವ !

ಮದನಲತೆಗಳೆ ನಿಮ್ಮ ವೃದುತರದ ಕಂಪೊಗೆದ
 ಸದಮಲದ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಗಳೆಸಕವೆಲ್ಲಿ ತಳೆ
 ದುದಕವಂ ಪೋಷಿಸುವ ತೋಟಗಾರನದೆಲ್ಲಿ ಕಾಮನಾ
 ರಾಮವೆಲ್ಲಿ ?
 ಪದುಳದಿಂ ಪುಷ್ಪವಂ ತಳೆವ ಸುದತಿಯರೆಲ್ಲಿ
 ಮದಗಜದ, ಮೋಹರದ ವಾಜಿಗಳ ಪದಹತಿಗೆ
 ಚಿದರದಲೆ, ಬಿರುಗಾಳಿಗಳುಕದಲೆ, ಬಿಸಿಲಿನಲಿ ಬಳಲದಲೆ,
 ಪೊಳೆವ ಸೋಜಿಗವಿದೆಲ್ಲಿ ?

ಶರಭಗಳೆ ನೀವೇತಕಾಗಸಕೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿ
 ಪುರುಹೂತನಿಂಗುಸಿರುತಿರುವಿರಾಯಸವ ನಿ
 ಮ್ಮರಸನಿಲ್ಲದ ಬಳಿಕ ಸೆರೆಯ ತಪ್ಪಿಪರಾರು ಪೋಷಣೆಯ
 ಗೈವರಾರು ?

ಹರನ ಸೇವೆಯಲಧಿಕ ತೋಷವಂ ತಳೆದು ಸಲೆ
 ಹರ ನಮೋನ್ನಮೋ ಯೆನುತೆ ಚೀರಿಡುವಿದೋ ನಿರುತ
 ಧರೆಯ ದುಷ್ಕೃತಿಯ ಕಂಡಂಜುವಿರೊ ಸೆರೆಯಿಟ್ಟ ಶಿಲ್ಪಿ
 ಯನು ದೂಷಿಸುವಿರೊ !

ಗೆಣನಾಥ ಕೋದಂಡಪಾಣಿ ಶಿವ ಕಮಲಭವ
 ಘಣಿವೇಣಿ ಚಾಮುಂಡಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪಾರ್ವತಿ ದಿವ್ಯ
 ಗುಣಮಣಿಗಳೇ ಮರೆತಿರೇ ಜಗದ ಬಿನ್ನಪವ ನಿಮಗೇತಕೀ
 ಜಡತೆಯು ?

ಗೆಣನೆಯಿಲ್ಲದ ಪಾಪ ಸಂಕಲೆಯ ತೊಡರಿನಲಿ
 ರಣಧೀರರಂ ಜರೆದು ದಾಸ್ಯವೃತ್ತಿಯ ಬಗೆದು
 ಎಣಿಕೆದಪ್ಪಿಹ ನರರ ರಕ್ಷಿಸುತಲೇಳಿಗೆಯ ಬಟ್ಟಿಯಂ ತೋರಿ
 ಬನ್ನಿ ;

ಕರಿಯಕಲ್ಲಿನ ಬೀಡು ಬರಿಯ ಮೇಣದ ಗೊಡಿ
 ನಿರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದೆ, ಮಕರಂದವಡಿಗಡಿಗೆ
 ಸುರಿದು ಪೋಗುತ್ತಲಿದೆ, ಕಳೆಯುಳ್ಳ ದೇಗುಲವು ಬಯಲಾಗಿ
 ಪೋಗುತ್ತಿದೆ ?

ಶರಣಾಗತರ ಸಂಖ್ಯೆಯಡಗುತ್ತಿದೆ, ಎಡಬಲದ
 ವರಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಗಳ ಕಾರ್ತಿಯುಳಿಯುತ್ತಲಿದೆ
 ನರರೆ ನೀವೇಕಿಂತು ತೊರೆಯುವಿರಿ ಭಕ್ತಿಯನು ಪೂರ್ವಿಕರ
 ಕುಶಲತೆಯನು ||

ಹಳ್ಳಿಯ ದೇವರು

ಸುಗ್ಗಿಯ ಸಗ್ಗವ ತೋರುವನಾರು
ಮಾಗಿಯ ಹೊದಿಕೆಯ ನೀಡುವನಾರು
ಇಂದ್ರನ ಭೋಗಕೆ ನೆಲೆವನೆಯಾರು—
ದೇಶಕೆ ದೇವರ ಸಮನಾರು !

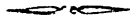
ಕಾಡನು ಕರಗಿಸಿ ನಾಡನು ಬೆಳೆಸಿ—
ರೂಢಿಯ ಜನರಿಗೆ ಸೊಂಪಿಡಿಸಿ,
ಪಾಡುತೆ ನಲಿವನು ನೇಗಿಲ ಯೋಗಿ—
ನಾಡಿನ ಕೀರ್ತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ !

ಗುಡಿಸಿಲ ರೈತನು ಯೋಗವ ಮಾಡಿ—
ಗುಡಿಗೋಪುರಗಳಿಗಿಯ್ಯುವನು !
ಸುತ್ತಲು ಮುತ್ತುವ ಕಸದಲಿ ಬಿತ್ತಿ—
ಮುತ್ತಿನ ರಸವನು ಕೊಡುತ್ತಿಹನು !

ಬಡತನದಲಿ ಬಲು ಬಳಲುತ್ತೆ ಬರಿದೆ—
ಜಡರಿಗೆ ಭಾಗ್ಯವ ತೋರುವನು !
ಕಡು ಕಷ್ಟದಿ ತಾನಿರುತ್ತಿರಲನುದಿನ
ಪೊಡವಿಯ ಶಾಂತಿಯ ಸಲಿಸುವನು !

ರೈತನೆ ಹಳ್ಳಿಯ ದೇವರು ಮಿತ್ರಾ,
ರೈತನೆ ದೇಶಕೆ ಬೆಂಬಲನು ;
ಈತನ ಸುಖವನು ಸಾಧಿಸು ಮಿತ್ರಾ,
ಈತನು ಎಮ್ಮನು ಮೆಚ್ಚುವನು.

ಆಲದ ಕನ್ನಡ

ಬನ್ನಿರಿ ಬನ್ನಿರಿ ಕನ್ನಡ ಗೆಳೆಯರೆ ಕನ್ನಡ ಮಾತೆಯ
ಪೂಜಿಸುವಾ !

ಚೆನ್ನಡಿಯಿಂದಲಿ ಪಾಡುತೆ ಆಲದ ನೆರಳಲಿ ನಿಂದು
ವಿರಾಜಿಸುವಾ !

ಆಲದ ಬೀಜವು ಮೊಳೆತಿದುದು—

ಬಿಳಲನು ಬಿಡುತಲಿ ಬರುತಿಹುದು,

ಕಾಡನು ಕಳೆಯುತೆ, ನಾಡನು ಬಳಸುತೆ—ಬೆಳೆವುದು ಕನ್ನಡ
ವೃಕ್ಷವಿದು

—ನಿಲುವುದು ಕನ್ನಡ ವೃಕ್ಷವಿದು !

ಪಂಪನ, ರನ್ನನ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ, ಕವಿ ಮುದ್ದಣ, ಹೊನ್ನಮ
ನೊಲುಮೆಯಲಿ

ಸಂಪದದೇಳೈಯನೆಸಗುತೆ ಆಲದ ನೆರಳಲಿ ಕುಣಿಕುಣಿ
ದಾಡುತಲಿ !

ಪೂರ್ವಿಕರಂದವ ಕಾಣುತಲಿ—

ನಮ್ಮಯ ಜಾಣ್ಮೆಯ ತೋರುತಲಿ,

ಬಸವಳಿಯದೆ ಕಬ್ಬಿಗರನು ಕೂಡಿಸಿ—ಬೆಳೆವುದು ಕನ್ನಡ
ವೃಕ್ಷವಿದು

—ನಿಲುವುದು ಕನ್ನಡ ವೃಕ್ಷವಿದು !

ಕುಲ ನಾರಿಯರನುಗಾಮಿಗಳಾಗುವ ತೆರದಲಿ ಬಾಳುತೆ
ಧಾತ್ರಿಯಲಿ

ಲಲಿತದಿ ವಿದ್ಯಾ ಬುದ್ಧಿಗಳಿಂದನರಾಶೋತ್ತರಗಳ ಸಲಿಸುತಲಿ,
ಅನ್ಯರ ದೂರದ ಪರಿಯಾಗಿ—
ಮಾನ್ಯರ ತೊರೆಯದೆ ಘನವಾಗಿ,
ಸದ್ಗುಣಶೀಲವ ತೋರುತೆಸಂತತ-ಬೆಳೆವುದು ಕನ್ನಡವೃಕ್ಷವಿದು
—ನಿಲುವುದು ಕನ್ನಡ ವೃಕ್ಷವಿದು !

ಕವಿಗಳು, ಚಿತ್ರಕ, ಶಿಲ್ಪಿಗಳೆಲ್ಲರು, ಬಲ್ಲಿದ ಬಡನರು ಸಹಿತಾಗಿ
ಜವದೊಳು ಕನ್ನಡನುಡಿತಿಲಕವ ನಿಜಘನೆಯಲಿ ಧರಿಸುತೆ
ಗೆಲುವಾಗಿ,

ಬಡವರಿಗೆನ್ನವ ನೀಡುತಲಿ—
ವಿದ್ಯಾದಾನವ ಮಾಡುತಲಿ,
ಜಡತೆಯ ಬಿಡುತಲಿ ಸಾರ್ಥವ ನೀಗುತೆ—ಬೆಳೆವುದು ಕನ್ನಡ
ವೃಕ್ಷವಿದು
—ನಿಲುವುದು ಕನ್ನಡ ವೃಕ್ಷವಿದು !

ಧಾರುಣವಾಗಿಹ ದೇಶದ ಶಾಂತಿಯನೆಲ್ಲರು ರಕ್ಷಿಸುತಾದರದಿ
' ಧೀರರು ನಾವು '—ಎಂಬುವ ಚೇತನ ಮಂತ್ರವ ಜಪಿಸುತೆ
ಸಂತಸದಿ,

ಏಕಮತ್ಯದಲಿ ಕೂಡುತಲಿ—
ಏಕ ಧರ್ಮದಲಿ ಬಾಳುತಲಿ,
ಶ್ರೀಕರದೇವನ ಕೃಪೆಯಿಂ ಬೆಳಗುತೆ—ನಿಲುವುದು ಕನ್ನಡ
ವೃಕ್ಷವಿದು
—ಆಲದ ಕನ್ನಡ ವೃಕ್ಷವಿದು !

ಕ ವಿ ತೆ

ಸರಿಸಕೆ ಸಾರುವೆ ಕನ್ನಡ ಕವಿತೇ,
ಸರಸವ ಸೂಸುತೆ ಎನ್ನೆದೆಗೆ !
ಹರುಷದಿ ತೆರಳುವೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ವಿನುತೇ,
ಕರುಣೆಸು ನೀನಾರಿಂದೆನಗೆ !

—ಹಸಿವನು ಮರೆತನು ನಿದ್ರೆಯನಳಿದನು
ಬೆಸನವ ಬಿಟ್ಟನು ನಿನಗಾಗಿ ;
ಕುಸುಮವನಿರಿಸುತೆ ಪೂಜಿಪೆನೆಂದೊಡೆ
ನುಸುಳುವೆ ಮಾಯದ ಬೆಳಕಾಗಿ !—

ನೀನೆನ್ನೆದೆಯಲಿ ಬೆಳಗುವ ದೀಪವೆ,
ನೀನೀ ಬರೆಯುವ ಲೇಖನಿಯೆ ?
ನೀನೀ ಶಿರದಲ್ಲರಳಿದ ಹೂವೇ,
ನೀನಾರಿಂಬುದ ಪೇಳುವೆಯಾ ?

ಕಲ್ಲಿನ ದೇವರು ಮಣ್ಣಿನ ದೇವರು
ಬಣ್ಣದ ದೇವರು ನೀನಲ್ಲ !
ಎಲ್ಲ ದೇವರೊಳಡಗಿಹ ದೇವನು
ಬಲ್ಲನೆ ಪೇಳಲೆ ನಿನ್ನಿರವ ?

ವಾಣಿಯ ವೀಣೆಯ ನಾದವೆ ನೀನು,
ಮಾಣಿಕದೊಡವೆಯ ನವರುಚಿಯೆ !
ವಾಣಿಯ ಕರುಣ ಕಟಾಕ್ಷವೆ ನೀನು ?
ಕಾಣೆನು ನಿನ್ನಯ ರೂಪೇನು !

ಈ ನರಜೀವಿಯ ಮೋಹಿಸಿ ನೀನು
ದೀನನ ವರಿಸಲು ಬರುತಿರುವೆ—
ನಾನಿದನರಿತೆನು ನಿನ್ನಯ ಪ್ರೇಮಕೆ
ನಾನೇನೀಯಲಿ ಸುಪ್ರಭೆಯೆ !

— ಎನ್ನಯ ಜನುಮವ ಧಾರೆಯನೀವೆನು
ಬಿನ್ನಹವೊಂದಿದೆ ನಿನಗಾಗಿ—
ಎನ್ನರಮನೆಯಲಿ ಪಾಪಿಗಳಿರುವರು
ನಿನ್ನಯ ಬೇಟಕೆ ಮಿತವಿರಲಿ !

ಬೇಸರವಾಗೆಲು ಕರೆವೆನು ಬಾರೌ,
ಆಸೆಯ ಸಲಿಸಲು ನೀ ಬಾರೌ !
ಮಾಸಲ ಕಾಲದಿ ಕರೆವೆನು ಬಾರೌ,
ಭಾಸುರ ಭಾವವ ನೀ ತೋರೌ !

— ಕರೆದೊಡೆ ಬರುವೆಯ ಲೋಕದ ಜನನೀ,
ಅರಿಯೆನು ನಿನ್ನಯ ಮಾಯೆಯನು !
ಧರೆಯೊಳು ನಿನ್ನಯ ಸೇವೆಯ ಬಯಸುತೆ
ನರರೆಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯು ಕಾದಿಹರು !

ಮಕ್ಕಳ ತೊಟ್ಟಲೊಳಿಡುವೆನು ನಾನು !
ಮಿಕ್ಕು ದನೆಲ್ಲವ ನೀ ಬಂದು,
ಅಕ್ಕ ರಿಯಿಂದಲಿ ಹಾಸುತೆ ತೂಗು—
ಸಕ್ಕ ರಿಯಂತಹ ಜೋಗುಳದಿ !

ತಬ್ಬಲಿಯ ಸೊಬಗು

ಎಳೆಯನಾಗಿ ತಾಯ ನೀಗಿ
ಬಳೆಯುವಂದು ತಂದೆ ನೊಂದು
ಇಳಿಯ ಸಿರಿಯು ಕಳೆಯಿತಕಟ ಪಾಪಿ ಕಂದನೆ,
ಬಲವಿನಿಂದೆ ಬಾಳುವಂದು ಮೋಸವಾದುದೆ !—

—ಎನುತೆ ಬಂಧು ವರ್ಗದವರು
ನೆನೆದು ತಬ್ಬಲಿಯನು ಕಂಡು
ಕನಿಕರದಲಿ ನಟಿಸಿ ಬರಿದೆ— ಅಂತರಂಗದಿ
ಜನಿಸಿದತುಳಸಂತಸದಲಿ ದೂರ ಸಾರ್ದರು !

ಗೆಳೆಯನೊರ್ವನೈದಿ ಮಿತ್ರ
ನಳಲ ಕಂಡು ಧೈರ್ಯಗಿಡದೆ
ಬೆಳೆವ ಮಾರ್ಗವರುಹಿ— ಕೀರ್ತಿವಂತ ನೀನಿರೆ
ಕಳೆಯಲೇನು ತಾಯಿ ತಂದೆ— ಎನುತೆ ನುಡಿದನು ;

ಮತ್ತೆ ಕುಲ ಮುಖಂಡರೆಲ್ಲ
ಸುತ್ತು ಗಟ್ಟಿ ನುಡಿದರಾಗೆ—
ಸತ್ತ ಜನರ ಚಿಂತೆಯೇಕೆ ನಿನ್ನ ಸಾವಿನ
ಚಿತ್ತವರಿತು ಮುಂದುಗಂಡು— ಬಾಳು ಎಂದರು ;

—ಇಂತು ಫಲವು ನುಡಿಯ ಕೇಳಿ
ಕಂತುಪಿತನ ನೆನೆದು ಮನದಿ

ಚಿಂತಿಸಿದನು ತಬ್ಬಲಿಗನು—ಜಗದ ಮಾಯೆಯ
ಎಂತು ತಿಳಿವೆನಾರು ಹಿತರು ಯಾರು ಪಗೆವರು !

—ದೇವ ಸುಖಕೆ ನೆಲೆಯು ನೀನು

ಯಾವುದಿತ್ತರದುನೆ ಸಾಧು !

ಕಾವಕರ್ತನೆನುಗೆ ವಿಷವ ಕೊಡಲು ಬಲ್ಲೆವೆ !

ನಾವು ಮರ್ತ್ಯರದನು ಮೆಚ್ಚಿ ನಡೆವೆವಲ್ಲವೆ !

ನಿನ್ನ ನಂಬಿ ಕಾರ್ಯವೆಸಗಿ

ನಿನ್ನ ಕೋರಿ ಸುಖದಿ ಬೆಳಗಿ

ನಿನ್ನ ವಿಶ್ವದಾಟಗಳನು ನೋಡಿ ಸಲಿವೆವು—

ನಿನ್ನ ಪಾದದಮಿತಶಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖಿಸೆವು !

ಜಗದ ಜೀವ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ

ನುಗಿದು ಬರುತಲೆಡರದಂತೆ

ನೋಗವ ತೋರಿ ರಕ್ಷಿ ಸಯ್ಯ ಜಡರು ನಾಂಗಳು—

ಹಗರಣವನು ಬಿಡಿಸು ದೇವ ಮರಳಿ ಜನಿಸೆವು !

ಅಂಜಬೇಡಲೆ ಹೂವೆ ನೀನರಳುವಂದು

ಅಂಜಬೇಡಲೆ ಹೂವೆ ನೀನರಳುವಂದು—

ತಂಗದಿರ ತಂಬೆಲರ ನೆರೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು !

ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಫಲವಿರಲು ನೀನಿಂತು
ಬನ್ನಗೊಳ್ಳುತ್ತೆ ಬೆದರಿ ನಿಲ್ಲಲೇಕೆ?—

—ಕೆಲಬಲದ ಬಿರುಮುಗುಳ ಕಿತ್ತ ಯಮನಾಳು
ಒಲಿದು ನಿನ್ನನು ಬಿಡಲು ಕಾರಣವದೇನು?
ಬಲು ಚೆಲುವಿನಿಂದೆ ನಿನ್ನಯಕುಲಕೆ ನೀನೊಂದೆ
ಉಳಿದೆಯೇತಕೆ ಬರಿದೆ ನಿಂದುದೇಕೆ?—

ದೇಗುಲದಿ ಶಿಲೆಯಾಗಿ ನಿಂತ ದೇವನ ಬಳಿಗೆ
ಸಾಗಿ ಸದ್ಗತಿ ಪಡೆಯಲೆಂದು ಕಾದಿಹೆಯು?—

—ದೇಗುಲದ ಪೂಜಾರಿ ನಿನ್ನ ಬಯಸುವನೇನು,
ರಾಗದಿಂ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಪೂಜಿಸುವನೆ?

ರಾಜಮಕುಟದಿ ಮೆರೆವೆನೆಂಬಾಸೆಯಿಹುದೇನು
ಪೂಜ್ಯತೆಯ ಗಳಿಸಿದಪೆನೆಂಬ ಮನವಿಹುದೆ?—

—ರಾಜ್ಯದಲಿ ನಿನ್ನಿರವ ತಿಳಿಯದವರೆನಿತಿಹರು,
ಸೋಜಿಗವು ನಿನ್ನನಿವರಾರೈವರೆ!

ನಾರಿಯರ ಚೂಡದಲಿ ನಿಲ್ಲಲೆಂದಿಹೆಯೇನು
ನೀರೆಯರ ತನುವೆಳಗನುಕ್ಕಿಸುವೆನೆನಲು?—

—ಸಾರುವರೆ ಕಾನನದಿ ದೂರುವಿಹ ನಿನ್ನೆಡೆಗೆ
ನಾರಿಯರು ಕೈತೋಟದೊಲವನುಳಿದು !

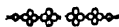
ದಾರಿಗರ ಮೆಚ್ಚಿಸುವ ಬಯಕೆ ನಿನಗಿಹುದೇನು
 ದೂರದೇಶದ ಜನರ ನೆರವಿಯೊಳು ಸಾರಿ ?
 ಮಾರಿ ಜಲಧಿಯ ಬಿಟ್ಟು ಬಾಡಿದನಿಮಿಷದಂತೆ
 ಕಾರಿರುಳ ಪೊಕ್ಕವೊಲು ಮುಂಗಾಣದಿರುವೆ !—

—ಎಲೆ ನಿಪುಣ, ಪೂಜಾರಿ ದೊರೆ ನಾರಿ ದಾರಿಗರ
 ನೊಲಿದು ಮಾಯೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಮಾರಿ ಪ್ರೋದಪೆನೆ !
 ಉಲಿವೆ ಕೇಳಿಜನರು ಕೊರಳನರಿಯದೆ ಬಿಡರು
 ಒಲವಿನಲಿ ಮೃತ್ಯುವನು ತರುವರೆನಗೆ !

ಅದರಿಂದೆ ನಾನಿಂತು ದೂರಕಾನನದಲ್ಲಿ
 ಸದಮಲಾತ್ಮನ ದಯದಿ ಮುದವನಾಂತಿಹೆನು ;
 ಹೃದಯೇಶನಿರುವನಕ ನೆರೆಮನೆಯ ಸಿರಿಯೊಲ್ಲೆ
 ಅದು ಕಾಡ ಮುಳ್ಳನೊನೆಯೆಂದು ಬಲ್ಲೆ !

ಇರುವೆಡೆಯೆ ಬೆಳೆದು ನಾನಿರುವೆಡೆಯೆ ಮಡಿದು
 ವರದೇಶ ಬಾಂಧವರನಾದರಿಸಿ ನಲಿದು,
 ಧರೆಯ ಸಿರಿಗಾಸಿಸದೆ ದುರುಳರೊಡನಾಡದಲೆ
 ಮೆರೆಯುವಿ ಭಾಗ್ಯವಿರಲೆಂಬುದೆನ್ನಾಶೆ!

ಜಗದ ತಿಮಿರವು ಜಾರಿ ಅರುಣನುರೆಮೂಡಿ
 ಮುಗಿಲ ಕಾಂತಿಗೆ ಮರುತನಾಡುತಿರುವಾಗೆ—
 ಮಿಗಿಲೆನ್ನ ಬನ್ನವನು ಚೆನ್ನಡಿಯ ಕಬ್ಬಿಗರು
 ಪೊಗಳಲೆಂಬುವುದೊಂದು ನನ್ನ ಪಿರಿಯಾಸೆ !

ಕಲ್ಲು

ಕಲ್ಲೇ ಕಲ್ಲೇ ನಿನ್ನನ್ನೇತಕೆ
ಕಲ್ಲಿಂದೊರೆವರು ಜನರಲ್ಲಿ ?
ಕಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಕಲ್ಲಾವುಮ ಎನ್ನಲು
ಕಲ್ಲದೆಯೆಂಬರು ಭುವಿಯಲ್ಲಿ !

ಮೋಸದ ಗಾದೆಗೆ---' ಕಲ್ಲು ಬಿತ್ತಿಂಬರು '
ಸೂಸುತೆ ಶಾಸವ ಕಲ್ಲಿಂದೆ !
ಘಾಸಿಯ ಪಡಿಸಿತೆ ಇವರನು ಕಲ್ಲು—
ಬೀಸುವ ಕತ್ತಿಯ ತೆಂದಿದೆ !

ಕಲ್ಲಿಂದಲೆ ಮನೆ, ಕಲ್ಲಿ ದಾರಿಯು
ಕಲ್ಲಿಂ ಬೆಟ್ಟವು—ಕಲ್ಲರಳಿ
ಎಲ್ಲಿಲ್ಲಿಯು ಹೂವಾಗಿದಲೇತಕೆ
ಪೊಲ್ಲಂ ನುಡಿವರು ನಿನ್ನಳಿದು !

ಪೂಜಿಯ ದೇವರು ರಾಜರ ಪ್ರತಿಮೆಯು
ಸಾಜದಿ ಮೆರೆವುವು ಕಲ್ಲಿಂದೆ ;
ರಾಜಿಪ ಶಿಲ್ಪವ ರಾಜ್ಯದಿ ಮೆರೆಸುವ
ಮಾಜದ ಕಲ್ಲನು ದೂರುವರೆ !

ಕಲ್ಲಿಂ ಕಬ್ಬಿಣದಣುಗಳು ಕಠಿಣವು
ಕಲ್ಲಿಂ ಚಿನ್ನಕೆ ಬೆಲೆ ಬಹಳ !

ಕಲ್ಲೆ ದೆಯೆಂಬರೆ ಕಬ್ಬಿಣವಿರುತಿರೆ,
ಉಲ್ಲಸವಲ್ಲವೆ ಚಿನ್ನವೆನೆ !—

—ಮಾಸಿದ ಸೀರೆಯ ನಾರಿಯ ಜರೆಯಲು
ಮಾಸಲು ಬಣ್ಣವೆ ಗುಣದಲ್ಲಿ ?
ಕಾಸಿನೆ ಕಲ್ಲೆಂದೆಲ್ಲರು ಜರೆಯಲು
ಕಾಸೇ ಮೂಲವು ಸಿರಿಯಲ್ಲಿ !

ಹುಟ್ಟುತೆ ಬಂದಿತು ಈ ಕಲ್ಲಿಳೆಯೊಳು
ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗಿನ ಸ್ನೇಹಿತನು !
ಕಟ್ಟದರಿತನ ಹೆಸರಲಿ ಗಾದೆಯ
ನಿಟ್ಟರು ಸಲಿಗೆಯನಾತನಲಿ !—

—ದೂಷಣೆ ಭೂಷಣೆಗೆಂದಿಗು ಕಲ್ಲೇ
ಆಸೆಯ ನೀನಿಟ್ಟರಬೇಡ—
ದೂಷಣೆ ಭೂಷಣೆಯೆಲ್ಲವು ಮರೆಯುವ
ಭಾಷಣವಲ್ಲದೆ ಪೆರತುಂಟೆ !

ಇತರರು ನಿನ್ನನು ಏನೇ ಕರೆಯಲಿ
ಸತತವು ನಿನ್ನನು ನಾ ಮರೆಯೆ !
ಹಿತದಿಂ ವಿಶ್ವಸಮಾಧಿಯ ಕಾಯುತೆ
ಸತತವು ಧರಣಿಯ ನೀ ತೊರೆಯೆ !

ದುಂಬಿಯ ಲೋಕ

(ಐಕಮತ್ಯ—ಏಕಧರ್ಮ)

ಬಿರು ಬಿಸಿಲಿನಲಿ ಬಳಲಿ ವಾಸವನ ಜತೆಗೊಡಿ
ಬರುತಿರಲು ಪೊಸ ಪೂತ ಮಾವಿನೆಡೆಗೆ—
ಸರಿಸದಲಿ ಕಿವಿಗಡೆದ 'ಜಾ' ನಾದವೇನಿಂತು
ಗರಿಗೆದರಿ ಪಾಡುತಿಹ ಭಾವವೇನು !

ನಾರಿಯೋ ನನ್ನಂತೆ ಬಳಲಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಯೋ,
ಮಾರಿಯೋ ಮಲೆಯುತಿರುವ ಮದ್ದಾನೆಯೋ !
ಆರೆಂದು ಗೆದರಿದೆನು—' ಛೇ ' ಎಂದು ಪಾರಿತದು
ಸೇರಿತಾ ಮಾನುರನ ಕುಸುಮದಲ್ಲಿ !

ಎದ್ದು ಮರೆಯಲಿ ನಿಂತೆ ನಂತೆ ನೋಡಿದೆ ಮರಳಿ
ಮುದ್ದು ಜೇನಿನ ಗೊಡ ಸಿರಿಯ ಬಯಸಿ !
ಗದ್ದಲವ ಮಾಡದಲೆ ಕಾರ್ಯಕುಶಲತೆಯಲ್ಲಿ
ಇದ್ದುವಾ ದುಂಬಿಗಳು ಸೊದೆಯ ಗಳಿಸಿ—

—ದುಂಬಿಗಳೆ ಕರಿಮೈಯ ಮುತ್ತುಗಳೆ ಮಾನುರದಿ
ತುಂಬಿ ಚಿತ್ರಿಸುತಿರುವ ಚಂದವೇನು ?
ಹಂಬಲಿಸಿ ಮನ್ಮಥನಿರ್ಗರ್ಹಿಸಲು ಪರಿಮಳದ
ತಂಬುಲವ ಪಿಡಿದಿಂತು ಮೆರೆವಿರೇನು ?

ಲೋಕದಲಿ ಸಕಲವನು ತಿಳಿದೆನೆನ್ನವ ನರನು
ಬೇಕೆನುವ ಮಕರಂದವಿಲ್ಲದಿರಲು,

ನೀ ಕುಸುಮಮಧ್ಯದೊಳಸಾರಿ ಬಂಡನು ಮೆದ್ದು,
ಪಾಕವನು ತರಬಲ್ಲೆ ನರರ ಮಿಾರಿ !

ಎಂಜಲೆಂಜಲು—ಎನುಪ ಮಾನವನು ನೀನುಂಡ
ಎಂಜಲನು ತಾನುಂಡು ಜೀವಿಸುವನು !
ಅಂಜಬೇಡಲೆ ದುಂಬಿ ನಿನ್ನ ಗೂಡಿನ ತೆರದಿ
ರಂಜಿಸುವ ಬೀಡುಂಟೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ !

ಉಪಕಾರಿ ನೀನು, ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಕಾಶಿಸದೆ
ವಿಪಿನಕ್ಕೆದಿದೆ ನರರ ಪಾಪಕಂಜಿ !
ಅಪರೂಪವೆನಿಸ ವನಸುಂದರಿಯ ಮೇಳದಲಿ
ತಪವನಾಚರಿಸುತಿಹೆ ಸೋಗವ ಬಯಸಿ !

ಐಕಮತ್ಯದಿ ನಡೆದು ಏಕಧರ್ಮದಿ ಬೆಳೆದು
ಸಾಕಾರವಡೆದಿರುವ ಮೂರ್ತಿ ನೀನು !
ಕಾಕುಮತಿಗಳು ನಿನ್ನನೋಡಿ ಬುದ್ಧಿಯ ಗಳಿಸಿ
ಲೋಕಪೂಜಿತರೆನಿಸ ಗುರುವು ನೀನು !

ಎಲ್ಲರಿಂ ಮಿಗಿಲಾದ ಶಿಲ್ಪಿಚತುರನು ನೀನು !
ಎಲ್ಲರಿಂ ಪಿರಿದಾದ ದಾನಿ ನೀನು !
ಬಲ್ಲವರ ತಲೆದೊನಿಸಲರಿತ ಗಾಯಕ ನೀನು !
ಉಲ್ಲಸದಿ ಜೀವಿಸುವ ನಿಪುಣ ನೀನು !

ವಿಷವುಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿ ನೀನೆಂದು ಮೂದಲಿಸುವರೆ,
ವಿಷವಿಲ್ಲದವರಾರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ?
'ವಿಷಕೆ ವಿಷ, ಸವಿಗೆ ಸವಿ' ಇದುವೆ ನಿನ್ನಯ ನಿಯಮ-
ವಿಷದೊಳವೃತದ ಸವಿಯ ತೋರ್ಪೆ ನೀನು !—

—ಇಂತಿರಲು ಮಾನುರಕೆ ಕಲ್ಲ ಬೀಸುತಲಲ್ಲಿ
ನಿಂತಿರಲು ಬಾಲಕರು ಕಾಯ ಬಯಸಿ ;
ಅಂತರಿಸಿತಳಿವಿಂಡು ಹಾರಿದುದು ನಭದಲ್ಲಿ
ಚಿಂತಿಸುತೆ ಗೆದರಿದೆನು ಬಾಲರನ್ನು !

ಹಿಂದಟ್ಟಿ ಬರುವ ದುಂಬಿಯ ಬಳಗವನು ನೋಡಿ
ಮುಂದುಗಾಣದೆ ಬಾಲರೋಡುತಿರಲು—
ಅಂದು ತಿಳಿಯಿತು ಜನರ ಚಿಂದದಾಟದ ಬೆಡಗು !
ಬಂಧುರದ ವಿಧಿ ವಿಶ್ವಪ್ರಕೃತಿಯಿಹ ಸೊಬಗು !—

—ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಯಮವ ನಳಿದು ವಿಕೃತಿರೂಪನು ತಳೆದು,
ವಿಕೃತಾತ್ಮದಲಿ ಪಾಪಕೂಪಕಿಳಿದು,
ಸುಕೃತವನು ಬಯಸುವೊಡೆ ವಿಕೃತಿಯೇ ಫಲವಹುದು-
ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಯಮವ ವಿಶ್ವವೇ ವಿಾರಲರಿದು !

ಎಲ್ಲಿ ಆಸೆಯಪಾಶವಳಿಯದಿಹ ನರಲೋಕ !
ಎಲ್ಲಿ ತನಿರಸಗದಿವ ಪುಣ್ಯಲೋಕ !
ಎಲ್ಲಿ ಮಾಯೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ ದೆಸೆಗಾಣದಿಹಲೋಕ !
ಎಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು ಕರೆವ ಸತ್ಯಲೋಕ !

ಚಿಗುರಿದ ಹುಣಿಸೆ

ಮಾಡಲು ಕೆಲಸವು ಕಾಣದೆ ಏನೂ
ನೋಡುತೆ ಕುಳಿತಿರೆ ಗೆಗನವನು,
ಸುರ ನರ ಕಿನ್ನರರೆಲ್ಲರ ಯೋಚನೆ
ಹರಿಯಿತು ಕಂಡಳು ಚಿಗುರಿದ ಹುಣಿಸೆ!—
— ಸರಿದಳು ಮನದಲಿ ಬೇಸರವಡಗಿತು
ನಚ್ಚಿನ ನೋಟದಲಿ !
ಚೆಲುವನು ಚೆಲ್ಲುವ ಚಿಂದದ ಚೆನ್ನಿಯ
ಸೊಂಪಿನ ಸೊಬಗಿನಲಿ !

ನೋಡಿದನೀಸರಿ ತಳಿತಿಹ ತರುವನು
ಮೂಡುತೆ ಮನದಲಿ ನೆನಪುಗಳು !
ಹಿಂದಿನ ದಿನಗಳ ಬಾಳದು ಬೆಳಗಿತು,
ಸಂದಿತು ಪರವೋತ್ಸಾಹವು ಮನದಲಿ!—
— ಅಂದದಿ ಮರದೆಡೆ ಚಿಗುರನು ಬಾಲ್ಯದಿ
ಮೆದ್ದಾಹ್ಲಾದದಲಿ,
ಚೆಂದದೊಳಾಟವನಾಡುತಲಿದಾರ್
ನಂದದ ಬಯಕೆಯಲಿ !

ಮರನೆಂದೊಡೆ ಮೂರಾಳಿನ ತಬ್ಬಿನ
ಮರನದು ಬಲು ಮುದಿ ಮುದಿಯಾಗಿ !
ನನ್ನಯ ತಂದೆಯ ತಾತನ ಹಿಂದಕೆ
ಮಾನಿತರಾರಿದ ನೆಟ್ಟರೊ ಹರಸುತೆ!—

— ಏನಿದರೂಟವನೆನಿತೋ ತಲೆಗಳು

ಮೆದ್ದಿವೆ ಕಾಲದಲಿ !

ಏನಿದು ಮುದಿಯಾದೊಡೆ ಸವಿಯೂಟವ

ತಿದ್ದುವ ಶೀಲದಲಿ !

ಹುಣಿಸೆಯ ಮರವನು ಬಣ್ಣ ಸರಾರೂ

ಹಣ್ಣನು ಮೆಲುವರು ಸವಿಯಾಗಿ !

ಮರವದು ಭೂತದ ನೆರೆಯೆನ್ನುವರು,

ತಾರರು ಮನೆಮಠಕ್ಕೀಮರಮುಟ್ಟನು !—

—ಹರುಷದಿ ಬಯಸುತೆ ಹುಣಿಸೆಯ ಹಣ್ಣನು

ಬಿಡರೀ ಮಾನವರು !

ತಿನ್ನಲು ತೇಗೆಲು ಬಯಸುವರೇತಕೆ

ಭೂತದ ಮರವಿದನು !

ಚಿಗುರಿದ ಚೆಲುವೆಯೆ ನಿನ್ನನು ನೋಡಲು

ಹಗರಣವೆಲ್ಲವು ತೊಲಗುವುದು !

ಕಾಮನ ಕಣೆಯನು ಮಾರಿದ ಚೆಲುವನು,

ಸೋಮನ ಜರೆಯುವ ಸೊಂಪಿನ ಸೊಗಸನು,

ನೇಮದಿ ಧರಿಸಿಹೆ—ಚೈತ್ರದಿ ಮೆಚ್ಚುವ

ಸುಗ್ಗಿಯ ವಾಸಂತ !

ನಿನ್ನಯ ಹಣ್ಣನು ಕಾಣುತೆ ನಲಿವನು

ಮೆಚ್ಚುತೆ ಹೇಮಂತ !

ನಿದ್ರಾದೇವಿ

ಸುಧೆಯ ಸಾರವ ಸವಿದ ಸುಖವ ಮೀರಿದ ನಿದ್ರೆ !
ಅಸನವಸನದ ಬೆಡಗನತಿಕರಿಸ ಸವಿನಿದ್ರೆ !
ಪಂಚಭೂತದ ಸಿರಿಯನಣಕಿಸುವ ವರನಿದ್ರೆ !
ಮಂಚ ಮೇಲ್ಪಾಸುಗಳ ಬಯಸದಿಹ ನಿದ್ರೆ !—

—ನೀನಿರುವ ನೆಲೆಯೆಲ್ಲಿ ನೀಬರುವ ಗುರಿಯೆಲ್ಲಿ ?
ನಿನಗೆ ಬೆಲೆಯನು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳುವ ಮಾನವರೆಲ್ಲಿ ?—

—ದಿವಿಜರಲಿ ನೀನಿಹೆಯೊ ದಾನವರ ಸೇರಿಹೆಯೊ,
ಭುವಿಯ ನರರನು ಮೆಚ್ಚಿ ಮಿಗಿಲು ಚರಿಸುವೆಯೊ,
ಅವನಿಯಲಿ ನಿನ್ನೊಲುಮೆಗಾಸೆಪಡದವರಾರು !
ಸುಮನೋನುರಾಗದಿಂ ಪೊಗಳದವರಾರು !

ವ್ಯಾಯಾಮವಿರಲೇಕೆ ವ್ಯಾಸಂಗವಿರಲೇಕೆ ?
ಮಾಯೆ ನೀನೊಲಿಯದಿಹ ದೇಹಸುಖವೇಕೆ ?
ಕಾಯಪುಷ್ಟಿ ಸದಾತ್ಮ ಸಿದ್ಧಿ ಬುದ್ಧಿಗಳನಿತು
ಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಕೆಡೆವ ನಿನ್ನ ಸೇವಕರು !

ಸೃಷ್ಟಿ ಕರ್ತನ ದಿವ್ಯಪ್ರೇಮಸಿರಿಯನಲೇನು ?
ಜೀವಿಗಳ ಸಾರೋಗ್ಯ ಸಂಧೂರವೆ !
ಸಾವನರಿಯದ ಪರಮದೇವಿ ನೀನೆನಲೇನು ?
ಕಾವದೇವನ ಕೃಪಾವಾರಿಧಿಯ ಹೊನಲೆ !

ಬಡತನ

(೧)

ಒಂದು ದಿನ ಕಲ್ಯಾಣಪುರದ ಬೀದಿಗೆ ಬರಲು,
ಅಂದವನು ನೋಡುತ್ತಲಿ ಜನರ ಸಿರಿಯ !
ಅಂದು ಕಂಡೆನು ಒರ್ವ ತರಳನಾತನು ಭರದಿ
ಬಂದನಾ ಮಿಠಾಯಿ ಅಂಗಡಿಯೆಡೆ !

ನೋಡಿದನು ಪಾಕವನು ಹಿಡಿದನು ಸುವಾಸನೆಯ
ಲಾಡು ಬೂಂದಿ ಜಿಲ್ಲೆಬಿ ಕಾರದವಲಕ್ಕಿ !
ನೋಡಿದನು ತಿಂಡಿಯನು ಮರಳಿ ಆಘ್ರಾಣಿಸುತೆ
ಕೂಡಿದುದು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಜೊಲ್ಲನೀರು !

ಹುಡುಕಿದನು ಆತುರದಿ ಜೇಬುಗೀಬುಗಳೆಲ್ಲ
ಸಡಗರದಿ ಚಂದಿಗಿಂದಿಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನು ;
ಬಡಹುಡುಗನೆಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಟ್ಟರೂ ಬರಿದಾಯ್ತು,
ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಯೊಳ್ಳಿಲ್ಲ ಒಂದು ಕಾಸೂ !

ಅಂಗಡಿಯ ಕೆಳಗಡೆಯ ಬಚ್ಚಲಲಿ ಹೊಕ್ಕವನು
ತಂಗಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಸಂದಿಯಲಿ ಕೈಯ್ಯ ಸರಿದು,
ಅಂಗಡಿಯ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳ ಕದಿಯಲೆತ್ತಿಸುತ್ತಿರಲು
ಇಂಗಿತವ ತಿಳಿದನಾ ವ್ಯಾಸಾರಿಯು !

ಕೆಳಗಿಳಿದು ತರಳನನು ತೀಡಿದನು ಬೆತ್ತದಲಿ !
ಬಲುಚೀರಿ ನರಳುತ್ತಲಿ ಓಡುತ್ತಿರಲು,
ಕನಿಕರದಿ ಕರಗಿತೆನ್ನಯ ಹೃದಯ ಬಾಲಕನ
ಬಳಿಗೈದಿ ಕೇಳಿದನು ಬೇಕಾದುದ !

ತಿಂಡಿಯನು ಕೊಡಿಸುವೆನು ಬೇಕಾದುದನು ಕೇಳು,
 ಖಂಡಿತವ ಪೇಳಿನಲು ನುಡಿದನವನು,
 ಅಂಡಲೆದು ರೋಧನೆಯ ನಿಲಿಸಿ ಬಿಕ್ಕಳಿಸುತ್ತೆ
 ಮಂಡೆಯಲಿ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಮೆಲ್ಲನಿಂತು !—

—ನಾನು ಕದಿಯುವನಲ್ಲ ಹೊಟ್ಟೆ ಕದಿಯಿಸಿತಯ್ಯೆ !
 ಏನುಮಿಲ್ಲದೆ ಹಸಿವ ತಡೆಯದಿರಲು,
 ನಾನಿಂತು ಗೈದೆನ್ನೆ ನಿನ್ನಾಣೆಯೆಂದೆನುತೆ
 ದೀನನಂದದಿ ಪೇಳಿ ಪೋದನವನು !—

(೨)

—ಬಳಿಕ ಮತ್ತೊರ್ವ ಬಾಲನು ಕನಲಿ ದೂರದಲಿ
 ಗೆಳೆಯರೊಳು ಕಾದುವುದ ನೋಡಿ ನಿಲಲು,
 ಗೆಳೆಯರೈದಿದರೆನ್ನ ಬಳಿಗೆ ದೂರನು ತಂದು
 ಮಲೆತಿಹನು ಈ ಬಾಲನೆಂದು ನುಡಿದು ;

ಹಣಗಾರನೀತಲದರಿಂದೆ ಎಮ್ಮನು ಕುಟ್ಟಿ
 ಹೆಣವ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಬೆದರಿಸುವನು !
 ಗುಣವಿಲ್ಲದೀತನಾ ಹಣವೇತಕೆನಲವರು,
 ಹಣವುಳ್ಳ ಬಾಲಕನು ನುಡಿದನಿಂತು—

—ನಾನು ಹೊಡೆಯುವನಲ್ಲ ಹಣವು ಹೊಡೆಯಿಸಿತಯ್ಯೆ
 ಏನುಮಿಲ್ಲದೆ ಹಣದ ಛಲದಿ ಮಲೆತು,
 ನಾನಿಂತು ಗೈದೆನ್ನೆ ನಿನ್ನಾಣೆಯೆಂದೆನುತೆ
 ಮೌನದಿಂದಲಿ ಪೇಳಿ ಪೋದನವನು !—

(೨)

—ಭಾವಿಸದೆನಿಂತು ಕಡು ಬಡತನದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವನು
ಭೂನಲಯದಾಟಗಳ ತಿಳಿದೆನಾಗೆ,
ಯಾವ ಭಾಗ್ಯವೆ ಬರಲಿ ಯಾವ ಬಡತನವಿರಲಿ,
ಈ ವಿಷಮ ವರ್ತನೆಯ ದುಗುಡವೇಕೆ?

ಕಾಸಿಲ್ಲದಿರೆ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದಿಹ ಬಡತನವು,
ಕಾಸಿರಲು ಪರರನ್ನು ನೋಯಿಸುವ ಭಲವು !
ಈಸು ವಿದ್ಯೆಗೆ ವೇಷಭೂಷಣದ ವಿಭ್ರಮವು,
ಸೂಸುವೊಡೆ ಮಿತಿಯುಂಟೆ ಬಡತನಕ್ಕೆ !

ಬಡತನದಿ ಹಂಬಲಿಸಿ ಹಲುಬದವರಾರಿಹರು
ಕಡು ದುಗುಡದಿಂದಲೀ ಭೂತಳದಲಿ ?
ಜಡರು ಮಾನವರೆಂಬ ಪಟ್ಟವಾಂತಿರುವನಕ
ಬಿಡುವುದೇ ಬಡತನವು ಭೂತಳವನು !

ಇಲ್ಲದನು ಬಯಸುವೆವು ಒಲ್ಲದನು ನೆನಸುವೆವು,
ಎಲ್ಲವನು ಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸೆವು !
ಪೊಲ್ಲೆ ಹವ ನುಡಿಯುವೆವು ಕಡಿದಾಡಿ ನುಡಿಯುವೆವು,
ಎಲ್ಲಿ ಪೋದವುದಿನ್ನು ಬಡತನವಿದು !

ಚಿಂತೆಯೇ ಬಡತನವು— ಬಡತನವು ಪೆರತಿಲ್ಲ;
ಇಂತಿರಲು ಬಡವ ಬಲ್ಲಿದರೆಂಬುದುಂಟೆ !
ಚಿಂತೆಯನು ಬಿಟ್ಟವನು ಚಿಂತುಮಯಾತ್ಮಕನಯ್ಯ;
ನಿಂತ ನರಜೀವಿಗಳು ಚಿಂತೆಯಳಿದವರೆ ?

ಕರಗ

ಚೈತ್ರಶುದ್ಧ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯ ರಾತ್ರಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆವ
ಶ್ರೀ ಕರಗ ಮಹಾಶಕ್ತಿಯ ಉತ್ಸವ ಚಿತ್ರ

(೧)

ದೀವಿಗೆಯ ದೀಪ್ತಿಯಿಂ ತೀವಿದಲಚೋಂಪಿನಿಂ,
ಆವ ಶಕ್ತಿಯು ಮೊಗವ ತೋರಿ ಬರುತಿಹಳ್ಳಿ !
ಆವ ನವತೇಜದಿಂ ಕಲ್ಯಾಣವುರವರಕೆ ದೇವಿ
ನಡೆತಂದಿಸರ್ವಳು !—

ಈ ವಿಭವದೊಲವೇನು ಈ ಜನರ ಸಿರಿಯೇನು !
ಹಾವಭಾವದಿ ನೆರೆಮ ದೇವಿ ದರುಶನದಿ ಮಿಗೆ
ಪಾವನತೆಯಂ ತಳೆದು ಪ್ರೋಪ ಬೆಡಗೇನು !
ಅಲ್ಲಿ ಸೌಧಗಳಲ್ಲಿ ನಿಜ್ಜಣಿಗೆಯನ್ನೇರಿ,
ಸಲ್ಲಲಿತ ಭಾವದಿಂ ನೆರೆದ ಜನಸಂಕುಲವು
ಉಲ್ಲಸದಿ ನೆರೆ ನಿಮಿರಿ ನೋಡುತಿಹುದೇನು,
ಎಲ್ಲಿಹಳು ದೇವಿಯೆಂದು !—

ಕರಗ ಶಕ್ತಿಯ ಪೂಜೆಗೆತಿಹರುಷದಿಂ ತನ್ಮು
ಮರಿಮುಕ್ಕಳೊಡಗೊಡಿ ಹೊರವಂಟ ಜನಕಾಯ
ನೆರೆಗೊಡಿ ಕಂಗೊಳಿಸ ಕಾಂತಿಯೇನು ?
ಪಟ್ಟಣದ ವೀಧಿಯಲಿ ನಿಟ್ಟಣಿಸಿ ನಿದ್ರೆಯಿಂ,
ಅಟ್ಟಹಾಸದಿ ಮಲಗಿ ಕೆಲರಿಹರು ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂ;
ಕನಸಿನಲಿ ಕರಗವನು ಕಾಣುತಿಹರಿವರು !
ಕನಸಿನಲಿ ಕರಗಕ್ಕೆ ಕೈಮುಗಿದರಿವರು !

(೨)

ನೋಡಿಲ್ಲಿ ' ಗೋವಿಂದ, ಗೋವಿಂದ ' ಎಂದು,
ಗೋವರ್ಧನನ ನಮಿಸಿ ನುಗ್ಗಿದರು ಮುಂದು !
ವಾವುಡೆಯ ಹರಿಸಿನದ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಕಾಂತಿಯಲಿ
ಪೂಮಾಲೆಯಂ ಧರಿಸಿ ಕೂರಸಿಯನಿರಿಸಿ,
ಸತ್ಯವೇ ಪ್ರತವೆಂದು ಬದ್ಧಕಂಕಣರಾಗಿ,
' ಗೋವಿಂದ ಗೋವಿಂದ ಗೋವಿಂದ ' ಎಂದು
ಗೋವರ್ಧನನ ನಮಿಸಿ ನುಗ್ಗಿದರು ಮುಂದು !—
ಕೆಲಬಲದಿ ಗೋವಿಂದ ನಾಡಮಯವಾಗಿ,
ಚಲಿಸುತಿಹ ಗಂಭೀರ ಧವಳಾಂಗವೇನು ?
ಅದು ಪರಮ ಧರ್ಮಜನ ದಿವ್ಯ ತೇಜಸ್ಸು !
ಅದು ನಿರುಪಮೇತ್ತುಂಗೆ ಕರಗದ ಮಹತ್ತು !

— ' ಸೌಮಲ್ಲಿಕಾಮಾಲೆ, ತೋಳಪ ಕಂಗಳ ಲೀಲೆ,
ಸೋಮನಣಕಿಪ ಶೀಲೆ, ವಿಶ್ವಮೋಹನೆ !
ನೀ ಸತ್ಯ ಸಮಭಾವೆ, ನೀ ಭಕುತರನು ಕಾವೆ,
ವಿಶ್ವ ಸಂಪನ್ನೆ !—

ಇನಿತು ನುತಿಸುತೆ ಕರಗಮಾಶಕ್ತಿ ಗಲ್ಲಲ್ಲಿ,
ಕರವೆತ್ತಿ ನುತಿಸ ಪಾಠಕರಂದವೇನು !
ಇದರ ಪೂರ್ವೋತ್ತರವ ಬಲ್ಲವರದಾರು ?—
ಜನರ ಕಥೆಯಂತಿರಲಿ ಯುಗದ ಮಾತಿರಲಿ ;
ನಿಜವಾರಿಗರಿವುಂಟು ನಂಬುವವರಾರು ?
ಆದೋಡೀ ಕರಗವನು ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂದೆ
ಸಾದರದಿ ಮೆರೆಸುವರು ವಹ್ನಿಕ್ಷತ್ರಿಯರು—

(೩)

ಕರಗವನು ಪೊತ್ತು ಧರ್ಮಜನ ಪೂಜಾರಿ,
ಹೊರವಂಟು ಬರುತಿಹನು ಕೇರಿಗಳ ಸಾರಿ !
ಶಿರದಮೇಲಿರೆ ಕರಗ, ಹಸಿಯ ಮಣ್ಣಿನ ಕರಗ,
ಕರದಿ ಕೈಬಳೆ ಖಡ್ಗವಿಡಿದು ದೃಢವಾಗಿ
ಪೂಜಾರಿ ಬರುತಿಹನು ಕೇರಿಗಳ ಸಾರಿ !—

— ಏಳುದಿನ ಉಪವಾಸ ಭಕ್ತಿ ಮಯ ಪೂಜೆ !
ಶೀಲತೆಯ ಸೊಬಗಿನಲಿ ಚೆಲುವಾಂತು ಬೆಳಗಿ
ಹಾರ ಅರಸಿನದುಡೆಯನುಟ್ಟು ಪಿರಿದಾಗಿ
ಪೂಜಾರಿ ಬರುತಿಹನು ಕೇರಿಗಳ ಸಾರಿ !—

— ಕೆಲಬಲದಿ ಗೋವಿಂದ ನಾಡಮಯವಾಗಿ,
ಚಲಿಸುತಿಹ ಗಂಭೀರ ಧವಳಾಂಗವೇನು ?
ಅದು ಚೈತ್ರಧವೇರಿ ಪೊರಮಡುವ ಸುಗ್ಗಿ !
ಅದು ಧರ್ಮದೇವತೆಯ ದಿವ್ಯಾಂಗ ಸಿದ್ಧಿ !—

— ಬನ್ನಿ ಕಳೆಯರೆ ತನ್ನಿ ಮಂಗಳಾರತಿಯ,
ರನ್ನಪದಕವ ತನ್ನಿ ಚಿನ್ನದುಡುಗೊರಿಯ !
ಗಂಧಪುಷ್ಪದಿ ಬನ್ನಿ, ನಾರಿಕೇಳವ ತನ್ನಿ,
ಪರಮ ಮಂಗಳ ದೈವಭಕ್ತಿಯಲಿ ಬನ್ನಿ !
' ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾ ' ಎಂದು ಸಾಗಿ
ಉನ್ನಮಿತ ಹಸ್ತದಿಂದೊಲಿದು ತಲೆವಾಗಿ !
ಮಾನವರ ಲೀಲೆಯಿದೊ ಪಾವನರ ಪುಣ್ಯವಿದೊ,
ನಮಗೇಕೆ—ಭಕ್ತಿಯಿಂ ಗೈದುದೇನಿರಲಿ ;
ಅದೆ ನಮ್ಮನುದ್ಧರಿಸ ದಿವ್ಯ ತೇಜಸ್ಸು !
ಅದೆ ನಿರುಪಮೋತ್ತಮಂಗೆ ಕರಗದ ಮಹತ್ತು !

ಮಧುಮಾಸ

ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ಸೋಗವಾಂತು ತೋರ್ಪುದೀ ಮಧುಮಾಸ !
ತುಷ್ಟಿಯಂ ಪಸರಿಸ ವಸಂತನೊಳ್ಳಿನಹಾಸ !
ಇಷ್ಟಫಲಗಳ ನೀನ ಸುಗ್ಗಿಯಾವಾಸ !

— ಏನಿದೇನಿದು ಮಿಸುಪ ವೈಭವದ ಸುಗ್ಗಿ !—

ಭಾಸುರಾಂಗದ ಸುಗ್ಗಿ ತೋಷತಣ್ಣಿನ ಸುಗ್ಗಿ,
ಮಾಸಲರಿಯರಿಯದ ಸುಗ್ಗಿ ವಿಸಾಲಾಗಿಹ ಸುಗ್ಗಿ,—

— ಭೂಷಣಕೆ ಭೂಷಣವ ಸೋಗಯಿಸುವ ಸುಗ್ಗಿ,
ಸೂಸಲಮ್ಮದ ಸುಗ್ಗಿ ಬಂದಿತದು ಹಿಗ್ಗಿ !

ಫಲಿತ ಮಾವಿನ ತರುವೆ ಪೂತ ಹೊಂಗೆಯ ಮರವೆ
ತಳಿತ ಹುಣಿಸೆಯೆ ವಿಮಲ ಜಾಜಿ ಚಿಲುನೆ,
ಫಲತರದ ವೃಕ್ಷಗಳೆ ತರುಲತಾದಿಗಳೆ,

— ಏನಿದೇನಿದು ಸೊಬಗು ನಿಮ್ಮ ನಾಡಿನಲಿ !—

ಆನ ರಾಜನ ನೋಡಲೆಳಸುತಿರುವಿರಿ ನೀವು !
ಆನ ಲೋಕದ ಕಾಂತಿವೆಳಗಿ ನಲಿವಿರಿ ನೀವು !—

— ಕಾವದೇವನ ಕೃಪೆಯ ತೋರಿ ಭುವಿಯಲ್ಲಿ
ಪಾನನತೆಯಂ ತಳೆದು ನರ್ತಿಸುವಿರೇನೈ !

ಎಲೆ ಮತ್ತ ಕೋಗಿಲೆಯೆ ಎಲೆ ದುಂಬಿವಿಂಡೆ,
ಎಲೆ ಶುಕನೆ ಅರಸಂಚೆ ಬಕ ಚಕೋರಗಳೆ,
ಒಲವಿಂದೆ ಸಂಚರಿಸ ವಿಹಗ ಸಂತತಿಯೆ,

— ಏನಿದೇನಿದು ಸೊಬಗು ನಿಮ್ಮ ನಾಡಿನಲಿ !—

ಆವ ಕಾಂತಿಯ ಸಿರಿಯನಪ್ಪಿ ನಗುವಿರಿ ನೀವು !
 ಆವ ಸೊಬಗನು ಮೆಚ್ಚಿ ಸೊಗವನಾಂತಿರಿ ನೀವು !—
 —ಜೀವ ಸೌಂದರ್ಯವನು ತೋರಿ ಜಗಕ್ಕೆಲ್ಲ
 ಹಾವಭಾವವ ಸೂಸಿ ಗಮಿಸಿರುವಿರೇನೈ !

ಮಾರುತನೆ ಭಾಸ್ಕರನೆ ನೀಲಗಗನವೆ ಮುಗಿಲೆ,
 ತಾರೆಗಳೆ ತಂಗದಿರೆ ಮುಂಗಾರ ಕುಡಿಮಿಂಚೆ,
 ಓರಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸ ಪಂಚಭೂತಗಳೆ !

—ಏನಿದೇನಿದು ಸೊಬಗು ನಿಮ್ಮ ನಾಡಿನಲಿ !—
 ಆವ ಸುಖಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕಿಂತು ಕುಣಿವಿರಿ ನೀವು,
 ಆವ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದಕಿಂತು ಮೆರೆವಿರಿ ನೀವು !—
 —ಅಪ್ರತಿಮ ಕಾಂತಿಯಿಂದೈತಂದು ನಿಂದು
 ಸುಪ್ರತಾಪವ ಸೂಸಿ ಬೆಳಗಿರುವಿರಿಂದು !

ಮಳೆಗಾಲಕ್ಕಿಲ್ಲದಿಹ ಚಳಿಗಾಲವರಿಯದಿಹ,
 ಉಳಿದಾವ ಋತುಗಣಕೆ ನಿಲುಕದಿಹ ಸೊಬಗು,
 ಇಳೆಯ ಸಂಪದವೆನಿಸ ತೋರಸೊಬಗು !

—ಏನಿದೇನಿದು ಸುಗ್ಗಿ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲಿ !—
 ಆವ ಖಗ ಮೃಗ ಪಂಚಭೂತಗಳ ವೆರೆಸಿ,
 ಆವ ತರುಲತೆಗೊಡಿ ಸುಗ್ಗಿ ಸಿರಿಯೆನಿಸಿ,
 —ಕಬ್ಬಿಗರ ಚಿತ್ರಕರ ಶಿಲ್ಪಿಗಳ ಮನಕೆ
 ಉಬ್ಬಿಸಿಹುದಾನಂದ ವರ ಲಲಿತಕಲೆಗೆ !

ಸ್ತ್ರೀ

ಹಿಂದಿನ ಮುಂದಿನ ದಾರಿಯ ಸಂಧಿಸಿ ನಿಂದಿಹಳಾರೀ
ಸುಂದರಿಯು !
ಪಾದಪಯೋರುಹ ನಾದ ಸುನೋಹರ ಮೋದದೊಳಿಹಳೀ
ಸೋದರಿಯು !—

—ಚಂದಿರನಂದದಿ ನಗುವುದು ಕೆನ್ನೆ,
ಬಂಧುರ ಕಂಗಳ ಮಿಂಚಿನ ರನ್ನೆ,
ಇಂದಿನ ಭವದಲಿ ಬಂದಿಹಳು !
ವಂದಿಸಿ ದೇವರ ನುತಿಸುವಳು !

ಬೋಮ್ಮನೆ ವಿಶ್ವವಿಲಾಸದಿ ಜನಿಸಿದ ಸುಂದರತಮನಾರಿ !
ಭುವಿಯಾನಂದದ ಲಹರಿಯೊಳನುದಿನ ಸಂಭ್ರಮಿಸುವೆ
ತೋರಿ !—

—ಏನಿದು ನಿನ್ನೆಯ ವಿಶ್ವವ ಸೆಳೆವ
ಮನೋಹರ ಪ್ರೇಮದ ಧಾರೆಯಿದು,
ಮಹೋನ್ನತ ಸಂಪದ ವಾರಿಯಿದು,
ನಿವೇದಿತ ಶಾಂತಿಯ ಸಾರವಿದು—

ಕಟ್ಟಿದ ಕಾಲನ ಮೃತ್ಯುವ ಗೆಲಿದಾ ಸಾವಿತ್ರಿಯೆ ನೀನು ?
ಕಟ್ಟಡವಿಯೊಳಿರೆ ಕಾಂತನ ಪೂಜಿದ ಸೀತೆಯು ನೀನೇನು ?

ಕರುಣವ ತೋರಿಸಿ ಮನವನು ಸೆಳೆಯುವ ಬಗೆಯನು ನೀಬಲ್ಲೆ !
ದುರುಳರ ದೋಷಕೆ ದುಷ್ಟಲವಿಯ್ಯುತೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಪೆ ನೀನಿಲ್ಲೆ !

— ನಿನ್ನನು ಮೋಹಿಸಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತನು
ರನ್ನದ ಕಾಂತಿಯ ತಂದಿರಿಸಿ,
ಪೊನ್ನಿನ ಲಲಿತೆಯನಾಶ್ರಯಿಸಿ,
ಪೆಂಪಿನ ವಾಣಿಯನನುಗೊಳಿಸಿ—

ಮಧುರದಿ ಕೌಶಿಕಮುನಿಯನು ಸೆಳೆದಾ ಮೇನಕೆಯೇ ನೀನು ?
ಸದನದೊಳಿಂದ್ರನ ನಾಟ್ಟಿದಿ ಒಲಿದಾ ರಂಭೆಯು ನೀನೇನು ?
ಅಡವಿಯನೆರಳಲಿ ಜಡೆಯನುಬೆಳೆಯಿಸಿ ಕುಳಿತಿಹಮುಷಿಯಾರು !
ಪೊಡವಿಯ ತಳದಲಿ ನಾರಿಯ ಕೊಲ್ಲುವ ಕುಟಲಜನಿವನಾರು !

— ಮೌನದಿ ಮೆರೆವನು ತತ್ತ್ವಚ್ಛಾನ್ನಿ;
ಹೆಂಗಳ ಮುಟ್ಟನು ನಿರ್ಮಲಪಾಣಿ;
ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನು ಧರಿಸಿಹ ಮೌನಿ;
ಹೆಂಗಳ ಕೆಡಿಸುವ ಪುಂಗೆವ ಪ್ರಾಣಿ—

ಗೌತಮಮುಷಿಯನು ವರಿಸಿದ ಸಾಧ್ವೀ-ಅಹಲೈಯೇ ನೀನು ?
ಯೋಗಿಅಗಸ್ತ್ಯನ ಪ್ರಿಯಸತಿ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆಯು ನೀನೇನು ?
ಎಲ್ಲರು ನಿನ್ನಯ ಗರ್ಭದಿ ಜನಿಸುತೆ ನಿನ್ನನು ಜರೆಯುವರೆ !
ಬಲ್ಲವರೆನ್ನುತೆ ಮಾತೆಯ ಮರೆಯುವರೆಲ್ಲರು ಮಾನಿತರೆ !

— ಮೌನವ ಧರಿಸುತೆ ಕುಳಿತಿಹುದೇನು,
ಹೆಂಗಳ ಕುಲವನು ಮುಟ್ಟಿದುದೇನು,
ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನು ಧರಿಸಿಹುದೇನು,
ಹೆಂಗಳ ಶೀಲವ ಕೆಡಿಸುವುದೇನು—

ರಾಮಭಕ್ತ ಹನುಮಂತನ ಪಡೆದಾ ಅಂಜನೆಯೇ ನೀನು ?
ವೀರ ವಿನುತ ಪಾಂಡವರನು ಪೆತ್ತಾ ಕುಂತಿಯು ನೀನೇನು ?

ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಸಮಭಾವದಿ ಮೆರೆವುವು ಜಗದಲಿ ಜೀವಿಗಳು ;
ಕಾಪುರುಷರು ಮೂಲೋಕದೊಳಿರೆ ದುಷ್ಯ ಮರ್ವನೆಸಗುವರು ;

— ಸ್ತ್ರೀಯೆನೆ ಸವಿಯುವ ತನಿವಣ್ಣೆ ?

ಸ್ತ್ರೀಯೆನೆ ಮುಡಿಯುವ ಕನ್ಮೂಲರೆ ?

ಸ್ತ್ರೀಯೆನೆ ಬಿಸುಡುವ ಕಡುಕಸನೆ ?

ಸ್ತ್ರೀಯೆನೆ ಸಂಕಟಕಾರಿಯೆ ?—

ರಾಜ್ಯದ ದರ್ಪವನುಳಿಸಿದ ಬಾಯಿಾ ಹೋಳ್ಕರೆಯೇ ನೀನು !
ರಾಜ್ಯವ ಶೌರ್ಯದಿ ಆಳಿದ ಸುಲತಾಣ ರೆಸಿಯಳು ನೀನೇನು !

ಹಿಂದಿನ ಮುಂದಿನ ಹಾದಿಯ ಸಂಧಿಸಿ ನಿಂದಿಹಳಾರೀ
ಸುಂದರಿಯು !

ಪಾದಪಯೋರುಹ ನಾದ ಮನೋಹರ ಮೋದದೊಳಿಹಳೀ
ಸೋದರಿಯು !—

— ಸಾಗರ ಮಧ್ಯದಿ ಜನಿಸಿದ ಲಕ್ಷ್ಮೀತ್ರ,
ಯೋಗದಿ ಜಗವನು ಕಾಯುವ ಮಾಯಿ,
ರಾಗದಿ ವಿದ್ಯೆಯ ಗಳಿಸಿದ ವಾಣಿ,
ಭೋಗವನೀಯುವ ಬೆಡಗಿನ ರಾಣಿ—

ಇಂದಿನ ಭವದಲಿ ಬಂದಿಹಳು !

ವಂದಿಸಿ ದೇವರ ನುತಿಸುವಳು !

ಬಾಲ ವಿಧವೆ

(೧)

ಆರಿವಳು ಕೂಪದೆಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕುವರಿ !

ಸಾರಲೇಕಿಂತಿಲ್ಲಿ ನಡುವಗಲಿನಲ್ಲಿ ?—

— ತುರುಬಿನಲಿ ಪೂವಿಲ್ಲ,

ಫಣೆಗೆ ಕುಂಕುಮವಿಲ್ಲ,

ಕೈಯ ಬಳೆಯೊಂದಿಲ್ಲ !—

ಎನಿದೇನಿಡು ಕೊರಳ ಮಾಂಗಲ್ಯವಿಲ್ಲ !

ಎಳೆವೆಣ್ಣು ಸಿರಿಮೊಗದ ನಳಿತೋಳ ನಾರಿ !

ಕಳೆಗುಂದಿ ಕುಳಿತ್ತಿಲ್ಲಿ ಕಡುನೊಂದು ಮನದಿ,

— ವೀರಗಚ್ಚೆಯ ಕಟ್ಟ,

ಕಂಗಳೆರಡನು ಮುಚ್ಚಿ,

ಕರವ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ,

ಮನಮುಟ್ಟ ಬೇಡುತಿಹ ವರವದೇನು ?

ನಮ್ಮೂರ ಕಡುಸಿರಿಯ ಕಾಂತರಾಯನಿಗೆ

ಒಮ್ಮನದೊಳೆಸೆದಿದರ್ ಕುಲಕಾಂತೆ ಇವಳು !

— ಕಾಂತರಾಯನು ಮಡಿಯೆ,

ಕಾಲಗತಿಯನು ಪಡೆಯೆ,

ತನಗೆ ಗತಿಯಾಕೆಂದು ತವರೂರ ಸಾರಿ,

ಅನುದಿನವು ಮನದಿನಿಯನನು ಬಯಸಿ ಬೇಡಿ,

ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯದ ವಿಧವೆ-ಹದಿನೈದು ವರುಷ,

ಇನ್ನೈದು ವರುಷವನು ಕಳೆದಳಿತು !—

—ತಂದೆತಾಯ್ಗಳು ಮಗಳ ಸೇವೆಯಿಂ ತಣೆದು
 ತೃಪ್ತರಾದರು-ಮಗಳ ಮನವನರಿಯುವರೆ !
 ಬಾಹ್ಯವನು ನಂಬಿ ಮರುಳಾದ ಮಾನವರು
 ಅಂತರಂಗದ ಪ್ರಕೃತಿವಿಡಿದು ನಡೆಯುವರೆ !

ಎಳಗುವರ ವಿಧುರನಾದೊಡೆ ಮದುವೆಯೇಕೆ ?
 ಎಳಗುವರಿ ವಿಧವೆಯಾದೊಡೆ ಮರಣವೇಕೆ ?
 ಶಿರದ ಮುಂಡನದಾಟಿ ಒಪ್ಪೊತ್ತಿ ನೂಟಿ,
 ದಾಸಿಯಾಗಿಹ ಮಾಟವಿದು ನಮ್ಮ ನೋಟಿ !
 ಹದಿನೈದುನರುಷದಲಿ ವಿಧವೆಯಾಚೆಲುವೆ
 ತಾಯಿತಂದೆಯ ನೆರೆಯೊಳಿಂತು ಬಳಲಿದಳು !
 ಲೋಕರೂಢಿಯ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದರವರು !—

(೨)

ಬೆಳಗಾಯಿತೊಂದುದಿನ ; ಹೃದಯವೇದನೆಯು
 ತಂಪಾದುದಾಬಾಲೆ ದೇವರನು ನೆನೆದು !
 ಪೇಳಿದಳು ಮುಂದಿರುವ ಪಾತ್ರಗಳ ಕುರಿತು ;
 — ನೀವೇಕೆ ಚಿಂತಿಸುವಿರಿಲೆ ಪಾತ್ರಗಳಿರಾ !
 ನರರ ಕೋಟಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಸವೆದು ನೀವುಗಳು
 ವಿಶ್ವದಲಿ ಸೇರುವಿರಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯರಾಗಿ !—

—ಹಿಂದಾದ ಮದುವೆಯಲಿ ನಡೆದ ಸಂಭ್ರಮದ
 ಸೊಬಗನ್ನೆಲ್ಲವ ನೆನೆದು ಇಂದಾದ ಪರಿಯ
 ನೋಡಿ ಚಿಂತಿಸಿ ಅಂದಿನುಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳ,
 ಬಳುವಳಿಯ ಗೋವುಗಳ ಸಡಗರದ ನುಡಿಯ,
 ಬಳಗದವರಾದಿದಾ ಮುದ್ದು ಮಾತುಗಳ,

ಮಲ್ಲಿಕಾ ಮಾಲೆಗಳ ಗಂಧ ಪನ್ನೀರ
 ಸೇಚನೆಯ ಸೊಬಗಂದು ಕಣ್ಣೆ ದಿರಿಗಿರಲು,
 ಅಶ್ರುಧಾರೆಯ ಹೊಳೆಯು ಹಿಂದಿನ್ನೆಸಿರಿಯು
 ಕೊಚ್ಚಿ ದುದು ಕಿಚ್ಚಿ ನಲಿ ಬೆಂದುದಾ ವೋಹ !
 ನಿಂದುದಾ ಮಾಂಸಮಯ ನಶ್ವರದ ದೇಹ !—

—ದುಗುಡವನು ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ಧೀರೆ ಗಂಭೀರೆ !
 ಮನೆಗೆಲಸವನ್ನೆ ಸಗಿ ಮರಿಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ
 ತಣಿವಂತೆ ಭೋಜನವನಿಟ್ಟು ಸಂತವಿಳಿ,
 ನೀರಿಲ್ಲವೆಂದರಿತು ನೀರ ತರಲೆಂದು
 ಕೊಡನ ಕೈಯಲಿ ಪಿಡಿದು ತನ್ನ ಬೇಗೆಯನು
 ತಣಿಸುವಾಕೂಪದೆಡೆ ಬೇಡುತಿಹಳೆಂದು !—

(೩)

' ಹೃದಯೇಶ ನೀನೆನ್ನ ಬಳಿಗೈದಲಾರೆ !
 ನಾನೆ ಬರುವೆನು ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಾ '—ಎನುತೆ,
 ಪಾಪನಾಶಿನಿಯಾದ ಗಂಗೆಯಲಿ ಮಿಂದು,
 ಅಶ್ವತ್ಥ ಕಟ್ಟಿಯನು ಬಲಗೊಂಡು ನಿಂದು,
 ತುಲಸಿಯನು ಸೇವಿಸುತೆ ವರುಣನೆಡೆಗೊಂಡು,
 ಪತಿಗಾಗಿ ಪರಲೋಕಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದಳು !—

ಆದೋಡೇನೆಂದಿದನು ಮೂಡಲಿಸಲೇಕೆ ?
 ಪಾಪಕೆಳಸಿದಳಿಲ್ಲ ; ಮಾಂಸಮಯ ದೇಹ
 ಲೋಕರೂಢಿಯ ಕಟ್ಟಿನೊಡೆಯಲಿಂತಾಯು !

—ದೈವಭಕ್ತಿ ಯೋಳಾಕೆಗಾರು ಸರಿಯುಂಟು !
 ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿ ಯೋಳಾಕೆಗಾರು ಮಿಗಿಲುಂಟು !
 ಮನೆಗೆಲಸದಲ್ಲಾಕೆ ಮಿಗಿಲಾದ ಜಾಣೆ !
 ಕಾಯಶಕ್ತಿಯೋಳಾಕೆಗೆಣೆ ಯಾರಕಾಣೆ !
 ‘ ನಾನೆ ಬರುವೆನು ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಾ ’ ಎನುತೆ
 ಪತಿಗಾಗಿ ಪರಲೋಕ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದಳು ! —

—ಅಲ್ಲೋರ್ವ ಯುವಕನಿದ ಕಂಜೋಡಿ ಬಂದು,
 ನೋಡಿದನು ಬರೆದಿಟ್ಟ ಲಿಖಿತವನು ನಿಂದು ;
 ‘ ಲೋಕರೂಢಿಯ ಬಲೆಯ ಹಬ್ಬಿದವರಾರು !
 ತಾವು ಹಬ್ಬಿದ ಬಲೆಯ ಸಿಕ್ಕಿನಲಿ ಸಿಲುಕಿ,
 ಮೋಸಗೊಂಡಿಹ ನರರ ಬಿಟ್ಟನೆಂದು ! ’

ಇದ ನೋಡಿ ನವಯುವಕನೆಯ ತಟ್ಟಿದನು !
 ಬೆದರದಲೆ ಬಾಲೆಯನು ಧುಮಿಕಿ ಸಲಹಿದನು !
 ಬಾಲ ವಿಧವೆಯ ದುಗುಡಕಾರು ದಿಕ್ಕೆಂದು,
 ಹೃದಯದಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ನುಗ್ಗಿದನು ಮುಂದು !

ಕೂಸು

ಬಾಳಿನ ಕಡಲಿನ ಮೇಗಡೆ ಮಿನುಗುವುದೇನಿದು ಕೌತುಕವು !
ತೀವಿದ ಕಾಂತಿಯ ಚಂದಿರನಂದವನಣಕಿಪ ಚೋದ್ಯವಿದು !

ಮಿನುಗುತೆ ಮಿನುಗುತೆ ಬರುತಿಹುದಲ್ಲಿ
ಭವಜಲರಾಶಿಯ ಕೇಳಿಯಲಿ !
ಮುದುಕರು ಬಂದರು ಮಿಗಿಲಾಗಿ
ಉದಿಸಿದ ಮೋಹದಿ ತಲೆದೂಗಿ !
ಧನಿಕರು ಹೆಣೆದರು ಹೊನ್ನಿನ ಹಾಸುಗೆ
ಘನ ಸಂಸಾರದ ಕೂಸಿನ ಆಸೆಗೆ !
ಮಕ್ಕಳ ಪಡೆಯದ ಮನ್ನೆಯರಾಗೆ
ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದಲಿ ನೆರೆದರು ಬೇಗೆ !
ಇದಿಗೊ ಮಿನುಗಿತು ಜಲಧಿಯ ತಾರೆ !
ಇದಿಗೊ ಮೊಳಗಿತು ಸಂತಸಧಾರೆ !

— ಕೂಸಿನ ಭ್ರಾಂತಿಯ ಬಲ್ಲವರಾರು,
ಆಸೆಯ ಮೋಸವನರಿತವರಾರು ?
ಒಡನೆಯೆ ಸಂದಣಿಯೆರಗಿತು ಭರದಲಿ
ಕಡಲಲಿ ಮುಳುಗುತೆ ಕೂಸೆಂದು !
ಬೇಡಿದರೆಲ್ಲರು ಕರಗಳ ನೀಡಿ,
ರೂಢಿಯ ಕರ್ತನ ಕೃಪೆಯನು ಬೇಡಿ —

— 'ಲೋಕವನಾಳುವ ನಚ್ಚಿನ ಕೂಸೆ,
ನಾಕವ ಮೀರಿದ ಭಾಗ್ಯದ ಕೂಸೆ,
ಶೋಕವ ನೀಗುವ ಸೊಗವಿನ ಕೂಸೆ,

ಸೌಖ್ಯವ ತುಂಬುವ ಸುಗ್ಗಿಯ ಕೂಸೆ,
 ಜೀವಿತ ಯಾತ್ರೆಯ ಜಯಿಸುವ ಕೂಸೆ,
 ಭಾವಿತ ಫಲಗಳ ಸಲಿಸುವ ಕೂಸೆ,
 ತೀವಿದ ಕೋಮಲ ಕಾಂತಿಯ ಕೂಸೆ,
 ಸಾವನು ಮರೆಸುವ ಮಾಯದ ಕೂಸೆ,
 ಭವಸಾಗರದಲಿ ತೇಲುವ ಕೂಸೆ,
 ಅವನಿಯನಾಳುವ ಶಕ್ತಿಯ ಕೂಸೆ,
 ಅನಧರಿಸೆಮ್ಮಯ ಮನವನು ಕೂಸೆ,
 ಸವನಿಸು ಸುಖವನು ಸೊಬಗಿನ ಕೂಸೆ ! '—

ಎಂದರೆ ಪಾಡುವ ಸಂದಣಿಯಿದ್ದಿತು ಭ್ರಾಂತಿಯಜಲಧಿಯಲಿ;
 ನಿಂದಿತು ನಭದಲಿ ಕೂಸಿನ ವಾಣಿಯು ನುಡಿದುದು
 ನೋಡದಲಿ—

— ' ಶಕ್ತರು ಶಕ್ತರು ನೀವುಗಳೆಲ್ಲ
 ಭಕ್ತರೆ ಭಕ್ತರೆ ಕೇಳಿರಿ ಸೊಲ್ಲ—

ಯುಕ್ತವತಿಳಿಯುವ ಬಾಳಿನಭಕ್ತಿಯ ಮೆಚ್ಚುತೆ ನಾಬರುವೆ !
 ಯುಕ್ತವ ಮರೆಯುವ ಶಕ್ತಿಯ ನೀಗುವ ಯುಕ್ತಿಯ ನಾ
 ಬಿಡುವೆ !

— ಎನುತಲಿ ಮಾಯದ ತೆರೆಯಲಿ ಮುಳುಗಿತು ಮುಕ್ತಿ
 ಯೊಳಾಕೂಸು,
 ಘನತರ ಬಾಳಿನ ಯುಕ್ತವ ತಿಳಿಯಲು ನಿಂತರು ಜನರಿಂತು !

ಪತಿಭಕ್ತಿ

ವರ್ಡ್ಸ್‌ವರ್ತ್ ಮಹಾಕವಿಯ "Laodamia" ಎಂಬ

ಕವಿತೆಯ ತಾತ್ಪರ್ಯ

(೧)

—ಬಾ ವಲ್ಲಭನೆ ಮರಳಿ ನಿನ್ನ ಕಾಣುವುದೆಂತು,
ಮುದ್ದಾಡಿ ನಲಿವುದೆಂತು !
ಅನುದಿನವು ನಿನ್ನನೇ ನೆನೆದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವೆ,
ಎನ್ನೊಡೆಯ ಬರಬಾರದೆ !

ದೇಶಸೇವೆಗೆ ನೀನು ಕಾಳಗದಿ ಮಡಿದೆಯ್ಯೆ
ಕೈವಲ್ಯ ನಿನಗಾದುದು !
ದಾರುಣದ ಬಾಳೆನಗೆ ಸಾಕು ಸಾಕೈ ರಮಣ
ನರಕ ಯಾತನೆಯಾದುದು !

ಅರಮನೆಯು ಎನಗೇಕೆ ಭೋಗ ಭಾಗ್ಯಗಳೇಕೆ,
ತೋಟತುಡಿಕೆಗಳೇತಕೆ ?
ನಿನ್ನ ನೋಡುವ ಭಾಗ್ಯವೆನಗೆ ಬರಬಾರದೇ,
ಹೇ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿ ಬಾರೈ !—

—ಎಂದು ಲಲಿತೆಯು ತನ್ನ ಕರಗಳನು ನೀಡುವಳು
ಗೆಗನಕ್ಕೆ ಕೈಯ್ಯೆ ಚಾಚಿ !
ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚುವಳು ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಬೀಳುವಳು
ಕಣ್ಣೀರ ಮಳೆಯ ಸುರಿಪಿ !

(೨)

ಒಂದು ದಿನ ತೋಟದಲಿ ಒವ್ವಳೇ ನಿಂತಿರಲು
ನಿಜಪತಿಯು ಬರುವನೆಂದು,
ಕಣ್ಣೀರ ಮಂಜಿನಲಿ ಕಂಡಳಾ ರಮಣಿ ತ
ನ್ನೊಡೆಯನನು ಬೆದರಿ ನಿಂತು !

ನೆರಳಿನೋಪಾದಿಯಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಿತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿ
ಲಲಿತೆಯನು ನಗುತಲಾಗೆ ;
ಕತ್ತೆತ್ತಿ ನೋಡಿ ನಿಜರಮಣನೆಂಬುದ ನರಿತು
ಬಾಚಿ ತಬ್ಬಿದಳು ಬೇಗ !

ಇಂತು ಕರಗಳ ನೀಡಿ ಆಲಿಂಗಿಸಲು ಪೋಗಿ
ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕದಲೆ ನಿಂತು ;
ವ್ಯಕ್ತಿ ಪೇಳಿತು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಸತಿಯೋಳೀತೆರದಿ
ಲಲಿತೆ ಬೆರಗಾದಳೆಂದು—

—‘ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ದಿವಿಜರೆನ್ನನು ಲಲಿತೆ
ಕಳುಹಿದರು ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ;
ಒಮ್ಮೆ ದರುಶನವಿತ್ತು ಬಾ ಪೋಗು-ಎನ್ನಲು
ಬಂದೆ ನಾನೆಂದು ಭುವಿಗೆ ;

ಮಿತವಿರಲಿ ಮೋಹತಾಪದ ಜ್ವಾಲೆಗೆಲೆ ರಮಣಿ
ಅದರಿಂದೆ ಹಿತವಪ್ಪುದು !
ನರರು ಮೆಚ್ಚುವರು ದೇವತೆಗಳೋಲಾಡುವರು
ಸರ್ವಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಯಹುದು !

ಇಂದು ನಿನ್ನಯ ಭಕ್ತಿಗೊಲಿದು ಬಂದೆನು ವನಿತೆ,
 ವಿರಹತಾಪವಿದೇನಿದು ?
 ದೇವತೆಗಳೆನ್ನ ಹಿಂದಕೆ ಕರೆಯುವರು ನೋಡು
 ನಿನ್ನ ವೇದನೆಯ ತಿಳಿದು !

ಹೇ ನಾರಿ ನಿಶ್ಚಲದಿ ಭಕ್ತಿಪೂಜೆಯ ಮಾಡು
 ಶುಭವಹುದು ಸಗ್ಗದಲ್ಲಿ !
 ಇನ್ನಿರಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ-ಎಂದಾಕ್ಷಣವೆ
 ಪೋದನಾ ದೇಶಭಕ್ತ !

(೩)

ಆ ಪತಿವ್ರತೆ ಕಾಂತೆ ಲಲಿತೆ ದುಃಖಿಸಿ ತನ್ನ
 ಮೂಢಮತಿಯನು ನಿಂದಿಸಿ,
 ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯ ತೆರೆದು ತಿಳಿದು ನಿಜತತ್ವವನು
 ಬಿದ್ದಳೈ ಧರಿಯೊಳಾಗೆ !—

—ಸತಿಪತಿಯ ವಿಮಲಾತ್ಮವೆರಡು ನೆಭದಲಿ ಸಾರಿ
 ಸೇರಿದುವು ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ !
 ಪತಿತ ಪಾವನ ದೇವ ದಿವ್ಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ,
 ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಮುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ !

ಗ್ರೀಕ್ ಧರ್ಮದ ಕವಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ, ಕೆಲಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಆಂಗ್ಲೀಯ
 ಮಹಾಕವಿಯು ' ಲೆಪೋಡವಿಯಾ ' ಆ ಆತ್ಮವನ್ನು ನರಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ದಣಿವ ಯಾತ್ರಿಕ

ಮಹಾಕವಿ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರರ “ The Weary Pilgrim ”
ಎಂಬ ಕವಿತೆಯ ಭಾಷಾಂತರ

ದಣಿವ ಯಾತ್ರಿಕ ನಾನು ತೆರಳುತ್ತಿಹೆ ನೀಧರಿಯ ಗಹ್ವರಗಳಲ್ಲಿ !

— ಕಲ್ಲೆ ದೆಯ ರಕ್ಕಸರ,

ಶೂನ್ಯ ಸಂಸಾರಿಗಳ,

ದುರ್ಗಂಧದಾರ್ಭಟದ,

ಭೂನಾಕವನು ಕೆಡಿಸ ಗವಿಗಳಲ್ಲಿ !—

ಜನ್ಮ ಕರ್ಮ ದಹಿಸಿ ಭಸ್ಮರಾಶಿಯ ನೀವ ಕಿಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ !

ದಾರಿಯದು ಕಿರಿದಾಯ್ತು !

ದುರ್ಗಮವು ನಿಡುರಾತ್ರಿ !

ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲೊಳು ನಂಬಲಾರದಲೆ ಶುನಕಗಳು

ಅಬ್ಬರಿಸುವುವು ಮನೆಗೆ ಬರುವ ಯಾತ್ರಿಕಗೆ !

ಮನ್ನಣೆಯ ಬಿಂಬವನು ಕಳುಹಿಂದು ರವಿನಾಥ !

ಪೂರ್ವದೇಶದಿ ಬಿಚ್ಚು ಹೊನ್ನಬಾಗಿಲನು !

ಅಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿಹುದು ಮಾನವನೆ ನಿಜತೇಜ,

ಮಣ್ಣಿ ಗಾತ್ರಯವೀವ ಗೆರುಕೆ ಪಸಿರಂತೆ !—

ತಾರೆಯಡಿಗೇರಗುತಿಹ ಪರ್ವತಗಳಂತೆ !

* ಮಹಾಕವಿಯು ಹಿಂದೊಂದು ಸಲ ಪಶ್ಚಿಮದೇಶವಾದ ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ
ಪೂರ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುವಾಗ ಬರೆದುದು. “ Modern Review ”
ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ.

ಭ್ರಾಂತಿ ವಿಲಾಸ

ಮಾನವನೇ, ಸಚರಾಚರಗಳನು
ವರ್ಣಿಸುತ್ತೆ ನೆರೆ ನಲಿಯುವೆ !
ಅದರೊಳಡಗಿಹ ಶಕ್ತಿಯೊಂದನು
ಮರೆತು ಪಾಪವ ಗಳಿಸುವೆ !

ತಣ್ಣ ಗಾಗಲು ತಾಯಿತಂದೆಗೆ
ಳಾಗ ಸುಖವೆಂದುಲಿಯುವೆ !
ಮಣ್ಣು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹೊನ್ನಿನಾಸೆಗೆ
ತನ್ನ ದೇಹವ ಮಾರುವೆ !

ಸಾವ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಮೀರಿದ
ದೇವರೊಬ್ಬನ ತೋರುವೆ ;
ಮತ್ತೆ ಬಾಳುವ ಭಾಗ್ಯವೊದಗಲು
ತಾನೆ ದೇವರು ಎನ್ನುವೆ !

ಜಾತಿಭೇದಿಯ ಬೆಡಗತೋರುತೆ
ನೀತಿ ನೆಯವನು ಮರೆಯುವೆ !
ಯುಕ್ತಿಯಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥತೆಯ ಗಳಿಸುತ್ತೆ,
ಭಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿಯ ದೂರುವೆ !

ದೇವರೆಲ್ಲಿಹನೆಂದು ಕೂಗುತ್ತೆ
ದೂರದೇಶವ ಬಳಸುವೆ !
ಕಂಡು ಕಾಣದ ಆತ್ಮಲಿಂಗವ
ತನ್ನ ಮನೆಯಲಿ ಮರೆಯುವೆ !

ಪಂಜರದ ಶುಕ

ಪಂಜರದಲ್ಲಿಹ ಶುಕವೇ ಪೇಳು
ನಿನಗೀ ಪಂಜರವಾಸವು ಹಿತವೆ ?
ನಿನ್ನನು ಮೋಹಿಸಿ ಪಾಲಿಸ ಮನುಜನ
ಪ್ರೇಮಕೆ ನೀ ನಲಿದಾಡುವೆಯಾ ?

ತಿಂಡಿಯ ಕೊಡುತ್ತಲಿ ಮಾತನು ಕಲಿಸಿ
ಚಂದದಿ ನಿನ್ನನು ಕೂಗುತ್ತಲಿರಲು,
ನೀನೇತಕೆ ಬೆದರುತ್ತೆ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ
ಓಡುವೆ ಪೇಳಿನೆಗರಗಿಣಿಯೆ ?

ನರರನು ಮೀರಿದ ಪೋಷಕನಿಹನೆ,
ಆತನ ಬಯಸುತ್ತೆ ಪಾರುವೆಯೇನು !
ಆತನು ನಿನ್ನನು ನರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು
ಕೊಟ್ಟುದನೇತಕೆ ಬಯಸುವನು ?

ಬಾಳುವ ಕಾಲದಿ ಬಳಿಯಲಿ ಸುಳಿದು
ಮೋಸವ ಮಾಡಲು ಕಡೆಗಿದು ತರವೆ ?
ನಿನ್ನನು ನಂಬಿದ ಮನುಜಗೆ ಮುಕುತಿಯ
ಹಾದಿಯ ತೋರೆಲೆ ವರಶುಕವೆ !

ನಿನ್ನಯ ಪೋಷಕನಿರುವೆಡೆಗಾತನ
ಸೆಳೆಯುತ್ತೆ ಸದ್ಗತಿಗೈದುವ ತೆರದಿ,
ಗೆಳೆಯನ ಪ್ರೇಮಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯ ಪೇಳಿ
ಪಂಜರದೊಂದಿಗೆ ನೀ ತೆರಳು !

ಕುಂಬಾರ

ಕುಂಬಾರನೆ ನೀ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಯ
ತುಂಬುವೆ ಹೊಸಹೊಸ ರೂಪಿನಲಿ !
ಬೆಂಬಲವೇನಿದು ನಿನ್ನಯ ಗೊಂಬೆಯ
ಹಂಬಲವೇತಕೆ ಮಾಯೆಯಲಿ ?

ಜೀಡಿಯಮಣ್ಣಿಗೆ ಬೆರಸುತೆ ಜೀವನ
ಮಾಡಿದೆ ಮರಣದ ಗೊಂಬೆಯನು !
ಬಾಡುವ ದೇಹಕೆ ಬೆಳಗುವ ಜೀವನ
ಕೂಡುತೆ ಮೇಲೆಡೆಯಾಡುತಿಹೆ !

ಮುದ್ದಿನ ಗೊಂಬೆಯ ಮಾಡುವೆ ಲೋಕದಿ
ತಿದ್ದುವೆ ಕಾಂತಿಯ ತಂದಿಡುವೆ !
ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಯಮನೆಂಬುವ ದಂಡದ
ಗದ್ದಲವಾಗಲು ಕೈಬಿಡುವೆ !

ಇರುವನೆ ಯಮನೆಂಬುವ ಬೇರೊಬ್ಬನು
ಬರುವನೆ ತರುವನೆ ದಂಡವನು ?
ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯವು ನಿನ್ನನು ಮೀರಿದ
ಎರಡನೆ ಯಮನಾರ್ಲಿಹನು !

ಪುಡಿಪುಡಿಯಾದುವು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಮಾಡಿದ
ಕುಡಿಕೆ ಮಡಿಕೆ ಮೊಗೆ ಗಡಿಗೆಗಳು !
ಸಡಗರದಿಂದವನೆಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿದೆ—
ಬಿಡು ನಿನ್ನಾಟವು ಹಿತಕರವೆ ?

ಆರಿತು ಬೆಂಕಿಯ ಜೀವವು ತಣ್ಣಗೆ
ಸೇರಿತು ಮಾಯೆಯ ಸಿಕ್ಕಿನಲಿ !
ತೋರಿದೆ ಪುಡಿಯನು ಪುನರಪಿ ಮೆತ್ತಗೆ
ಮೀರಿದ ಗೊಂಬೆಯ ರೂಪಿನಲಿ !

ನೋವನು ತಿಳಿಯುವ ಕೋಮಲ ತನುವಿರೆ
ನೋವನು ತಡೆಯುವ ಬಲವಿಲ್ಲ !
ಭಾವದಿ ಸಗ್ಗವ ಚಿತ್ರಪ ಮನವಿರೆ
ಭಾವಿತ ಫಲವನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ !

ಧರ್ಮದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಪಿಡಿದಿಹ ದಂಡವ
ಕರ್ಮದ ನಿಯಮಕೆ ತೋರಿಸುವೆ !
ನಿರ್ಮಲಹೃದಯರ ಭಾಗ್ಯವು ನೀನೇ !
ಮರ್ಮವರಿಯದಿರೆ ನೀ ಬೇರೆ !

ಮನವಿದು ನಿರ್ಮಲವಾದೊಡೆ ದೇವಾ,
ಘನತರ ಜೀವಕೆ ಭಯವಿರದು !
ವಿನುತನೆ ಆಸೆಯ ಕಲ್ಮಷವಿರುವೊಡೆ
ಜನಿಸಿತು ಮರಣವು ಧಾತ್ರಿಯೊಳು !

1928 ಡಿಸೆಂಬರ್ 15 ನೆಯ ಶನಿವಾರ ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಘದವರು ಸೆಂಟ್ರಲ್
ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕವಿ ಸಮ್ಮೇಳನ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರಿತೋ
ಷಿಕವನ್ನು ಪಡೆದ ಪದ್ಯ.

ಕನ್ನಡ ದೇವಿ

ಬಾಳು, ಕನ್ನಡ ದೇವಿ ಬಾಳು ಧರಣಿಯಲಿ !
ಆಳು ಕನ್ನಡನಾಡ ಸಿರಿಯ ನೋಹಿಯಲಿ—
ಮುನ್ನ ' ಪಂಪ 'ನ ಪೆತ್ತು ಪೆಂಪ ನೀ ವಡೆದೆ !
' ಪೊನ್ನ ' ಮಕುಟವ ತೊಟ್ಟು ಹೊನ್ನನುರೆ ತಳೆದೆ !
' ರನ್ನ ' ದುಡುಗೆಯನುಟ್ಟು ರತ್ನರಾಜಿಯೊಳೆಸೆದೆ !
ಕನ್ನಡಿಗರೊಡನಾಡಿ ಮುದವ ನೆನೆದೆ !
ವಿಜಯನಗರದಿ ಪೊಳೆದ ವೀರನುಡಿಯೆಲ್ಲಿ ?
ಚಾಳುಕೈ ಗಂಗರಸರಾದರಣೆಯೆಲ್ಲಿ—
ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಹೊಯ್ಸಳರ ಪೋಷಣೆಯದೆಲ್ಲಿ ?
ಯದುನೈಪರ ಕಾಪಿನಲಿ ತೋರು ನೀನಿಂದು !
ಇದೊ ನೋಡು ಕನ್ನಡಿಗರೊಂದುಗೊಡುತಲಿ
ಚೆದರಿಸುತೆ ಬರುತಿಹರು ನಿನ್ನ ರಿಪುಗಳನು !
ಕದನವಡಗಿತು ಮಾತೆ ನಲಿದು ಮೆರೆ ವಿಖ್ಯಾತೆ,
ಒದಗಲೆಂದಿಗು ವಿಜಯ ನಿನಗೆ ಸುಪ್ರೀತೆ !
ಪಾಡು, ನಾಡಿನ ಕೀರ್ತಿ ಪಲ್ಲವಿಯನೊಲಿದು
ಪಾಡುವೆವು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಕರ್ಣಾಟ ಜನನೀ !
ಬೇಡುವೆವು ನಿನ್ನೊಂದು ಬಿಕ್ಕೆಯನು ದೇಶದಲಿ
ನೀಡು ಶಾಂತಿಯ ಬಲವನೆಮಗೆ ಬಾಳೈಯಲಿ !
ಮುನ್ನ ಜೈನರ ಸೇವೆ, ವೀರಶೈವರ ಸೇವೆ,
ಚೆನ್ನೆ ಪಾರ್ವರು ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗೈದಿಹರು !
ಇನ್ನಾವ ಭಕುತರನು ನೀ ಮೆಚ್ಚಲಿಳಿಸುತಿಹೆ,
ನಿನ್ನ ಮನವನು ತಿಳಿವೆಂತು ವಾಗ್ಗೇವಿ !

